

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalouden koulutusohjelma / taloushallinto

Emma Lempinen

TAKSIYRITTÄJÄN VEROTUS – ELINKEINOTOIMINTA ELÄKKEELLÄ

Opinnäytetyö 2014

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalous

LEMPINEN, EMMA

Opinnäytetyö

Työn ohjaaja

Syyskuu 2014

Avainsanat

Taksiryttäjän verotus – Elinkeinotoiminta eläkkeellä

65 sivua + 9 liitesivua

Lehtori Maisa Räsänen

elinkeinonharjoittajat, verotus, eläkeikä, eläkejärjestelmät

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada toimeksiantajalle elinkeinonharjoittajan verotuksen tietopaketti ja selvittää elinkeinotoimintaa eläkkeellä ollessa. Yleiskatsaus elinkeinonharjoittajan verotukseen saatiin ajantasaisen lainsäädännön, alan kirjallisuuden ja verohallinnon ohjeistuksien perusteella. Teoriaosuus koottiin toimeksiantajan oman tietouden pohjalta. Teoriaosuutta havainnollistettiin ja selkeytettiin kuvien, taulukoiden ja esimerkkien avulla. Elinkeinonharjoittajan eläkkeellä harjoittamaa elinkeinotoimintaa lähestyttiin eläkevakuutusmaksulaskelmien avulla. Eläkevakuutusmaksulaskelmiin saatiin pohjaan toimeksiantajan materiaaleista ja laskelmat koottiin ajantasaisen lainsäädännön ja ohjeistuksien mukaisesti.

Eläkevakuutusmaksulaskelmat osoittivat sen, että elinkeinotoiminnan jatkaminen elinkeinonharjoittajan eläkkeellä ollessa on kannattavaa. Elinkeinonharjoittajan eläkekarttumaprosentti nousee 63 ikävuoden jälkeen ja sen lisäksi uuttakin eläkettä rupeaa kertymään. Jos eläkkeelle jäädyään heti eläkeiän saavuttamisen jälkeen, elinaikakerroin pienentää tulevaa kuukausieläkettä. Elinaikakerroimen prosenttiosuus pienenee vuosi vuodelta, mitä myöhemmäksi tulevaa eläkeikää lykkää. 67 ikävuoden jälkeen elinaikakerroin nollaantuu. Eläkevakuutusmaksulaskelmat osoittivat myös sen, kuinka tärkeä osuus vapaaehtoisella eläkkeellä on. Sijoittamalla pitkällä aikavälillä vapaaehtoiseen eläkkeeseen voidaan kerryttää huomattava lisä tulevan kuukausieläkkeen määrään. Ilman vapaaehtoista eläkettä kertynyt kuukausieläke jäisi huomattavasti pienemmäksi.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Business Management

LEMPINEN, EMMA

Taxi Driver Taxation – Industrial and Commercial Activity
of the Retired

Bachelor's Thesis

65 pages + 9 pages of appendices

Supervisor

Maisa Räsänen, Senior Lecturer

September 2014

Keywords

entrepreneur, taxation, retirement age, pension scheme

The aim of this thesis is to provide an information package on the taxation of entrepreneurs and to research the practice of business of the retired citizens. Information from the up-to-date legislation, field literature and tax administration guidelines provided an overview on the taxation of entrepreneurs. The theoretical perspective was based on the personal knowledge of the entrepreneur, and the section was clarified with the use of figures, tables and examples. The business practice of entrepreneurs who had passed the retirement age was approached through pension insurance payment calculations, which were based on the material, provide by the entrepreneur and compiled according to the up-to-date legislation and guidelines.

The pension insurance payment calculations show that it is profitable to continue practicing business after retirement. The entrepreneur's pension accrual rate will increase after reaching the age of 63, and in addition a new pension benefit will begin to accrue. If a person retires as soon as it is feasible, the life expectancy coefficient will decrease the monthly retirement allowance. The life expectancy coefficient will decrease each year that postpones the upcoming retirement age, and after the age of 67 the life expectancy coefficient will reach zero value. The pension insurance payment calculations also show the importance of voluntary pension insurance. Long term investment into voluntary pension will accumulate a noticeable surplus into the future monthly retirement allowance. Without the voluntary pension the accrued monthly allowance would be considerably smaller.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	YKSITYINEN ELINKEINONHARJOITTAJA	7
3	TYÖNANTAJANA TOIMIMINEN	8
	3.1 Työnantajarekisteri	8
	3.2 Ennakonpidätys palkasta ja sosiaaliturvamaksu	8
	3.3 Työeläkevakuutusmaksu	9
	3.4 Tapaturmavakuutus	10
	3.5 Ryhmähenkivakuutus	11
	3.6 Työttömyysvakuutusmaksu	11
	3.7 Työnantajasuoritusten maksaminen ja ilmoittaminen	13
4	ELINKEINOTOIMINNAN TULOS	14
	4.1 Yritystulon muodostuminen	14
	4.2 Tulojen veronalaisuus	15
	4.3 Menon ja menetysten vähennyskelpoisuus	16
	4.4 Suunnitelman mukaiset poistot	18
	4.5 Vapaaehtoiset varaukset	20
5	VÄLITTÖMÄN VEROTUKSEN VAIHEET	21
	5.1 Ennakkoverot	22
	5.2 Veroilmoitukset ja verotuksen toimittaminen	23
	5.3 Verotuspäätös	24
	5.4 Yritystulon verottaminen	24
6	VÄLILLINEN VEROTUS	28
	6.1 Alarajahuojennus	30
	6.2 Yleinen vähennysoikeus	31
	6.3 Autoon liittyvät vähennykset	33
	6.4 Maksaminen ja ilmoittaminen	35

6.5 Verotili	36
7 TAKSITOIMINTA	40
7.1 Taksiyrittäjä X	40
7.2 Taksilupa	40
7.3 Kymenlaakson Taksi Oy	41
7.4 Suomen Taksiliitto ry	41
7.5 Tulevaisuuden näkymät	42
8 ELINKEINOTOIMINTA ELÄKKEELLÄ	42
8.1 Eläkejärjestelmä	42
8.2 Lakisääteinen eläkevakuutus	43
8.3 Vapaaehtoinen eläkevakuutus	44
8.4 YEL-vakuutus	46
8.5 YEL-eläkkeen määrä	47
8.6 Elinkeinotoiminta eläkeiässä	49
8.7 Eläkevakuutusmaksulaskelmat	51
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	57
LÄHTEET	59
LIITTEET	
Liite 1. Kausiveroilmoitus (lomake 4001)	
Liite 2. Kausiveroilmoitus työnantajasuoritukset (verotili)	
Liite 3. Vuosi-ilmoitus (lomake 7801)	
Liite 4. Veroilmoituslomake 5	
Liite 5. Kausiveroilmoitus arvonlisävero (verotili)	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihe löytyi sattumalta keskusteltuani paikallisen taksiyrittäjän kanssa. Tuleva toimeksiantaja kertoi, kuinka eläkeikä on lähestymässä, mutta hän haluaisi silti jatkaa elinkeinotoimintaansa. Joukko kysymyksiä nousi esille, etenkin verotuksen näkökulmasta. Toimeksiantaja pohti myös sitä, kannattaako hänen alkaa nostamaan jo kertynyttä eläkettä vai maksaa vielä eläkevakuutusmaksuja ja missä iässä hänen kannattaisi lopettaa elinkeinotoiminta. Toimeksiantaja on myös maksanut useita vuosia vapaaehtoista eläkettä, joten se vaikuttaa myös tulevan eläkkeen suuruuteen. Tämän keskustelun pohjalta löytyi opinnäytetyön aihe, josta on suuri hyöty toimeksiantajalle tulevaisuuden suunnittelussa.

Verotus on laaja aihe, joten tarkastelut on hyvä aloittaa perusasioista ja sitä kautta edetä syvemmälle. Opinnäytetyö etenee kolmessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa käydään lävitse teoriaa, toisessa vaiheessa esitellään toimeksiantaja ja viimeisessä vaiheessa selvitetään Suomen eläkejärjestelmän avulla, elinkeinotoiminnan harjoittamista eläkkeellä. Teoriaosuus on rakennettu ajantasaisen lainsäädännön, alan kirjallisuuden ja verohallinnon ohjeistuksien perusteella. Teoriaosuutta on rajattu toimeksiantajan omien tietojen ja kokemusten pohjalta haastattelutilanteessa. Tämä tarkoittaa sitä, että teoriaosuuden jotkin luvut, on selvitetty tarkemmin kuin toiset, ja sellaiset asiat jotka eivät kosketa toimeksiantajaa on jätetty kokonaan pois. Teoriaosuuden ja toimeksiantajan esittelyn jälkeen pureudutaan eläkejärjestelmään tarkemmin ja lopuksi eläkevakuutusmaksulaskelmien avulla pohditaan lopputulosta.

Tavoitteena on saada toimeksiantajalle teoriaosuuden avulla koottua, verotuksen tietopaketti ja selventää käytännössä verotuksen kiemuroita eläkkeellä ollessa ja eläkevakuutusmaksulaskelmien avulla lisäselvyyttä kertyneen eläkkeen määrään. Varsinaisesti tämän aiheista opinnäytetyötä ei ole tehty, mutta aiheeseen liittyvää teoriaa on käsitelty muissakin opinnäytetöissä. Teoriaosuutta voivat hyödyntää myös muutkin. Hyödyntää voidaan myös eläkevakuutusmaksulaskelmien tuloksia, kun mietitään sopivaa eläkkeellejäämisikää.

2 YKSITYINEN ELINKEINONHARJOITTAJA

Luonnollisen henkilön harjoittamasta elinkeinotoiminnasta, on olemassa monia eri termejä. Esimerkiksi yksityinen elinkeinonharjoittaja ei ole puhekielessä käytetty termi elinkeinotoiminnan harjoittamisesta. Puhekielessä käytetään usein nimityksiä toimintamiini tai yksityisliike. Virallisesti voidaan sanoa, että yksityinen elinkeinonharjoittaja on joko liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Oikeudellisesti näiden kahden välillä ei ole eroa. (Salin 2013, 10.) Tässä työssä käytetään termiä elinkeinonharjoittaja, sillä toimeksiantaja on yritys- ja yhteisötietojärjestelmään (YTJ) merkitty yksityiseksi elinkeinonharjoittajaksi.

Elinkeinonharjoittaja harjoittaa elinkeinotoimintaa luonnollisena henkilönä, eli elinkeinonharjoittaja ei ole yritys, se on vain pelkkä nimi elinkeinotoiminnan harjoittamiselle. Pelkän nimen perusteella ei tarvitse tehdä yhtiöjärjestystä tai yhtiösopimusta, toisin kuin esimerkiksi osakeyhtiön perustamisessa. Elinkeinonharjoittaja ilmoittaa toiminnastaan perustamislomakkeella Verohallinnolle ja tarvittaessa kaupparekisteriin. Kaupparekisteriin täytyy ilmoittautua, jos harjoittaa luvanvaraista toimintaa tai on pysyvä toimipaikka. Luvanvaraiselle elinkeinotoiminnalle täytyy hakea erillinen lupa. Taksiliikenneala on muun muassa luvanvaraista elinkeinotoimintaa, joten elinkeinotoiminnalle haetaan erillinen lupa ja toimitetaan kaupparekisteriin. (Verohallinto 2014e.)

Elinkeinonharjoittaja vastaa kaikella omaisuudellaan ja omalla nimellään taloudellisista velvoitteista, koska elinkeinonharjoittaja ei ole yritys. Elinkeinonharjoittajan täytyy kuitenkin pitää elinkeinotoiminnastaan kirjanpitoa, eli elinkeinonharjoittaja on kirjanpitovelvollinen. Kirjanpidon tarkoituksena on eritellä elinkeinotoiminta ja henkilökohtainen talous, vaikka elinkeinonharjoittaja vastaakin koko omaisuudellaan taloudellisista velvoitteista. Kirjanpitoon merkitään erikseen elinkeinotoimintaan liittyvät tapahtumat ja henkilökohtaiseen käyttöön liittyvät tapahtumat. Elinkeinonharjoittajan täytyy pitää kahdenkertaista, suoriteperusteista kirjanpitoa ja noudattaa hyvää kirjanpitoa. Kirjanpidolla on suuri merkitys elinkeinonharjoittajan verotukseen, sillä verotus perustuu kirjanpitoon. Kirjanpidollisesta elinkeinotoiminnan tuloksesta maksetaan tuloveroa ja myyntitulojen pohjalta arvonlisäveroa. Kirjanpidon täytyy olla siis luotettava, jotta verotus toimitettaisiin mahdollisimman totuudenmukaisesti. (Verohallinto 2014f.)

Elinkeinonharjoittaja ei voi nostaa itselleen palkkaa verotuksellisista syistä. Niin sanotun ”palkan” nostaminen tapahtuu yksityisottoina. Tämä tarkoittaa sitä, että elinkeinonharjoittaja nostaa voittoa itselleen. Elinkeinonharjoittaja voi halutessaan jättää syntynyttä voittoa elinkeinotoimintaan, jolloin elinkeinotoiminnan varallisuus kasvaa vuosien saatossa. Elinkeinonharjoittajan sijoittama oma pääoma kasvaa myös nostamatta jääneiden voittojen verran. (Mäkinen, Söderström & Stenbacka 2006, 145.) Yksityisottoja ei veroteta elinkeinonharjoittajan tulona, mutta niillä saattaa silti olla vaikutusta elinkeinotoiminnan verojen määrään. Elinkeinonharjoittaja voi sijoittaa varojaan ja omaisuuttaan elinkeinotoimintaansa ja samalla myös siirtää niitä omaan käyttöönsä yksityisottoina. Yksityisottoja voi nostaa enemmän kuin mitä on siirretty tai sijoitettu elinkeinotoimintaan, tai mitä toiminta on tuottanut voittoa. Liiallinen yksityisottojen nostaminen saattaa johtaa negatiiviseen pääomaan. (Salin 2013, 119.)

3 TYÖNANTAJANA TOIMIMINEN

3.1 Työnantajarekisteri

Työnantajarekisteriin täytyy rekisteröityä, jos elinkeinonharjoittaja maksaa vakituisesti palkkaa vähintään kahdelle työntekijälle. Rekisteriin ilmoitaudutaan myös silloin, jos elinkeinonharjoittaja maksaa samanaikaisesti palkkaa vähintään kuudelle osapäiväiselle työntekijälle. Työnantajarekisteriin ei tarvitse rekisteröityä, jos elinkeinonharjoittaja maksaa palkkaa satunnaisesti. Satunnaista palkkaa on sellainen, minkä elinkeinonharjoittaja maksaa tilikauden aikana enintään viidelle tilapäiselle tai yhdelle vakitukselle työntekijälle. Elinkeinonharjoittaja voi ilmoittautua työnantajarekisteriin satunnaisesti palkkaa maksavaksi työnantajaksi halutessaan. Rekisteröity satunnaisesti palkkaa maksava työnantaja, hoitaa työnantajavelvoitteet samalla tavalla kuin säännöllisesti palkkoja maksava työnantaja. (Salin 2013, 43–44.)

3.2 Ennakonpidätys palkasta ja sosiaaliturvamaksu

Työntekijöille maksetuista palkoista on suoritettava ennakonpidätys. Ennakonpidätys suoritetaan työntekijän kokonaispalkasta. Kokonaispalkka muodostuu varsinaisesta rahapalkasta, luontoiseduista ja veronalaisista etuuksista. Veronalaista etua eivät ole kilometrikorvaukset ja päiväraha, joten niitä ei huomioida ennakonpidätystä suorittaessa. Työntekijä toimittaa työnantajalleen verokortin, johon on merkitty perus- ja lisä-

prosentti. Ennakonpidätys lasketaan merkityn pidätysprosentin mukaan. Työntekijän jättäessä verokortin toimittamatta pidätysprosenttina on 60 %. (Salin 2013, 44)

Sosiaaliturvamaksu	2013, %	2014, %
16–67 vuotiaasta	2,04	2,14

Kuva 1. Sosiaaliturvamaksu 2013–2014

Ennakonpidätyksen lisäksi elinkeinonharjoittaja on velvollinen suorittamaan maksamistaan palkoista työnantajan sosiaaliturvamaksun. Sosiaaliturvamaksun laskeminen lasketaan samalla tavalla kuin ennakonpidätys eli ennakonpidätyksenalaisesta kokonaispalkasta. (Salin 2013, 46.) Vuonna 2014 työnantajan sosiaaliturvamaksun maksuprosentti on 2,14 %. Viime vuonna maksuprosentti oli vain 2,04 %, sillä kansaneläkevakuutusmaksu ei sisälly enää sosiaaliturvamaksuun. Vuonna 2014 maksetuista palkoista, sovelletaan 2,14 % maksuprosenttia ja sitä ei suoriteta alle 16-vuotiailta eikä 68 vuotta täyttäneiltä. (Verohallinto 2013a.)

3.3 Työeläkevakuutusmaksu

Elinkeinonharjoittajan on hoidettava työntekijöilleen lakisääteinen työeläketurva ja se hoidetaan yleensä ottamalla eläkevakuutus työeläkevakuusyhtiöltä. Työntekijät jotka ovat yksityisen työnantajan palveluksessa, vakuutetaan yleensä työntekijän eläkelain (TyEL) mukaan. TyEL:n mukaan työnantajat jaetaan sopimustyönantajiin – ja tilapäisiin työnantajiin. Tilapäinen työnantaja määritellään kahden kriteerin avulla: palveluksessa ei ole jatkuvasti yhtään työntekijää ja kuuden kuukauden ajalta maksetut palkat ovat yhteensä alle 8 100 euroa. Maksettujen palkkojen täytyy olla määräaikaikaisille työntekijöille maksetut palkat. Ansioraja tarkistetaan vuoden välein. Tilapäinen työnantaja voi hoitaa myös ilman vakuutus sopimusta, työntekijän eläketurvan. Työnantaja maksaa työeläkevakuutusmaksun ja ilmoittaa työeläkevakuusyhtiölle, työnantajan tiedot sekä työntekijöiden henkilö- ja palkkatiedot. Ilmoittaminen täytyy tehdä viimeistään 20. päivä palkanmaksukuukauden seuraavana kuukautena. Kaikki muut työnantajat ovat sopimustyönantajia. (Salin 2013, 46–47.)

Työeläkevakuutusmaksun piiriin kuuluvat 18–67 vuotiaat työntekijät. Työntekijöiden lisäksi, myös työnantaja maksaa työeläkevakuutusmaksua. Työeläkevakuutusmaksut suoritetaan kokonaisuudessaan työeläkevakuutusyhtiölle. Työnantaja perii palkanmaksun yhteydessä, kaikkien työntekijöiden yhteisen eläkevakuutusmaksunosuuden ja samalla maksaa oman osuutensa. (Salin 2013, 47.)

Vuonna 2014 keskimääräinen työeläkevakuutusmaksu on 23,6 % palkasta. Alle 53-vuotiaan työntekijän osuus on 5,55 % ja yli 53-vuotiaiden osuus on 7,05 %. Työnantajan osuus on keskimäärin 17,75 % palkoista. (Veronmaksajain Keskusliitto ry 2013a.) Vuonna 2009 solmitussa sosiaaliturvassa on sovittu 0,4 % vuosittainen korotus vuosille 2011–2014. (Eläketurvakeskus 2014b.) Työnantajanprosenttiosuus on laskettu keskimääräisesti, sillä varsinaiset prosenttiosuudet jokaisen työnantajan oma työeläkevakuutusyhtiö määrittelee.

Taulukko 1. Työeläkemaksut 2013 ja 2014

Työntekijän maksuprosentti	2013, %	2014, %
alle 53-vuotiailla	5,15	5,55
yli 53-vuotiailla	6,50	7,05
Työnantajan maksuprosentti keskimäärin	2013, %	2014, %
	17,35	17,75
Yhteensä keskimäärin	22,80	23,60

3.4 Tapaturmavakuutus

Elinkeinonharjoittajan täytyy hoitaa työntekijöilleen tapaturmavakuutus, jos sille tarjotut ehdot täyttyvät. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ehtona on, että elinkeinonharjoittaja on teettänyt työsuhteessa olevilla työntekijöillä, kalenterivuoden aikana yli 12 työpäivää. Työpäivien lukumäärään lasketaan kaikkien työntekijöiden yhteiset työpäivät. (Salin 2013, 48; Suomen Yrittäjät 2014a.)

Esimerkki: Työnantajalla on työsuhteessa neljä työntekijää. Kalenterivuoden aikana kukin työntekijä on tehnyt neljä työpäivää, eli yhteensä 16 päivää. Tällöin työnantaja on velvollinen ottamaan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen.

Vakuuttamisvelvollisuutta ei ole rajattu, vaan se koskettaa kaikkia työsuhteessa olevia työntekijöitä. Työsuhteen kesto, palkka ja ikä eivät siis vaikuta vakuuttamisvelvollisuuteen. Lakisääteinen tapaturmavakuutus otetaan työsuhteessa oleville työntekijöille työtapaturmien ja ammattitautien varalta. Työn vaarallisuus ja toimiala vaikuttavat tapaturmavakuutusmaksun suuruuteen. Vahinkovakuutusyhtiöistä voi ottaa tapaturmavakuutuksen, sen vaihtelevuus on 0,3–8 % välillä. (Suomen Yrittäjät ry 2014a.)

3.5 Ryhmähenkivakuutus

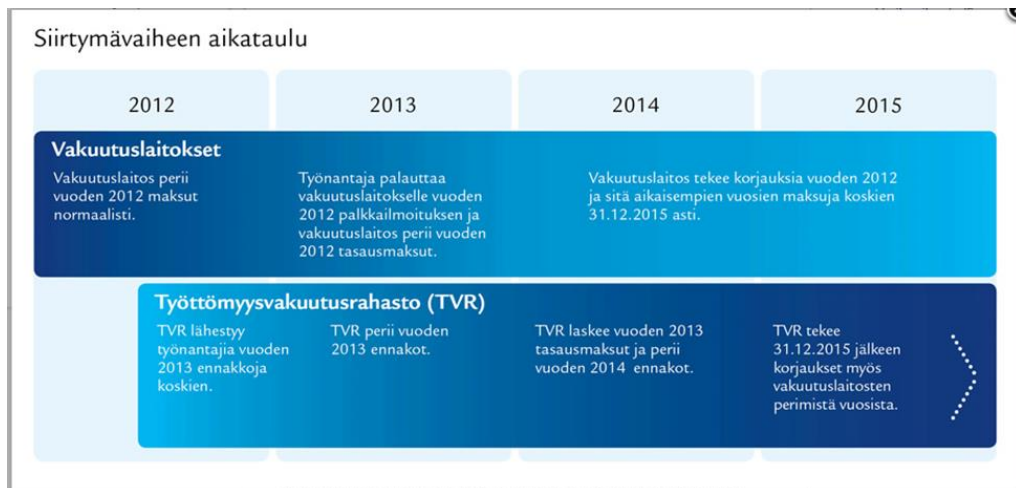
Elinkeinonharjoittajan on hoidettava työntekijöilleen ryhmähenkivakuutus, jos sille tarkoitetut ehdot täyttyvät. Työnantajaa koskeva yleinen työehtosopimus määrittää ryhmähenkivakuutusmaksun ehdot. Ryhmähenkivakuutusmaksu maksetaan samassa yhteydessä tapaturmavakuutusmaksun kanssa. Vakuutusmaksun prosentuaalinen osuus määräytyy tapaturmavakuutusmaksun perusteena olevista palkoista. Maksuprosentti on noin 0,07 %. (Salin 2013, 49.)

3.6 Työttömyysvakuutusmaksu

Elinkeinonharjoittaja joka on ottanut työntekijöilleen tapaturmavakuutuksen, on myös velvollinen maksamaan työttömyysvakuutusmaksua. Työttömyysvakuutusmaksu on prosentuaalinen osuus työntekijöille maksetuista palkoista. Työntekijöiden lisäksi, myös työnantaja maksaa työttömyysvakuutusmaksua. Työnantaja perii palkanmaksun yhteydessä, kaikkien työntekijöiden yhteisen työttömyysvakuutusmaksuosuuden ja samalla maksaa oman osuutensa. Työttömyysvakuutusmaksun suuruudet vaihtelevat vuosittain. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2014 on 0,75 % maksetuista palkoista ja palkkasumma on 1 990 500 euroon asti ja sen ylittävästä osasta 2,95 %. Työntekijän työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2014 on 0,50 % omasta palkastaan. Alle 17-vuotiaista ja yli 65-vuotiaista työntekijöistä ei makseta työttömyysvakuutusmaksua. (Salin 2013, 48; Työttömyysvakuutusrahasto 2014a, 1.)

Taulukko 2. Työttömyysvakuutusmaksut 2013 ja 2014

	Työnantajan osuus 2013, %	Työntekijän osuus 2013, %	Yhteensä 2013, %
1 990 500 euron palkkasummaan asti	0,80	0,60	1,40
1 990 500 euroa ylittävältä osalta	3,20	0,60	3,80
	Työnantajan osuus 2014, %	Työntekijän osuus 2014, %	Yhteensä 2014, %
1 990 500 euron palkkasummaan asti	0,75	0,50	1,25
1 990 500 euroa ylittävältä osalta	2,95	0,50	3,45

Kuva 2. Vakuutusmaksujen siirtymävaiheen aikataulu (Työttömyysvakuutusrahasto 2014b).

Aiemmin työttömyysvakuutusmaksu on maksettu samalle vahinkovakuutusyhtiölle, mistä on tapaturma ja – ryhmähenkivakuutukset otettu. Vuoden 2012 lopussa tämä käytäntö lopetettiin ja vuoden 2013 alusta lähtien työttömyysvakuutusmaksut on maksettu työttömyysvakuutusrahastolle. (Salin 2013, 48.) Vahinkovakuutusyhtiöt hoitavat edelleen vuoden 2015 loppuun asti vakuutusvuoteen 2012 ja sitä aikaisempiin vuosiin liittyvät työttömyysvakuutusmaksuasiat. (Työttömyysvakuutusrahasto 2014b).

3.7 Työnantajasuoritusten maksaminen ja ilmoittaminen

Ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksu on niin sanottuja ”työnantajasuorituksia”. Työnantajasuoritukset ovat maksettava Verohallinnon verotilimaksujen pankkitilille. Työnantajasuoritukset tulee maksaa viimeistään palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden 12. päivä. Jos maksupäivä on lauantai, sunnuntai tai pyhäpäivä, siirtyy se automaattisesti seuraavalle pankkipäivälle maksettavaksi. (Salin 2013, 49.)

Esimerkki: Työnantaja on maksanut työntekijöilleen palkkaa 31.3.2014. Ennakonpidätys ja työnantajan sosiaaliturvamaksu tulevat maksettavaksi viimeistään 12.4.2014. Eräpäivä on lauantai, joka ei ole pankkipäivä. Maksut tulee maksettavaksi 14.4.2014.

Elinkeinonharjoittaja voi hakea tietyin ehdoin pidennettyä ilmoitus- ja maksujaksoa. Ehtoina ovat: liikevaihto kalenterikuukaudelta alle 50 000 euroa, arvonlisäverovelvollisuus ja rekisteröityminen säännöllisesti palkkaa maksavaksi työnantajarekisteriin. Ilmoitus- ja maksujaksoa voidaan pidentää siten, että työnantajasuoritukset ilmoitetaan ja maksetaan neljännesvuosittain. Neljännesvuoden ilmoitus- ja maksujakson eräpäivä on neljännesvuotta seuraavan toisen kuukauden 12.päivä. (Salin 2013, 49.)

Esimerkki: Työnantajan maksamat palkat huhti–kesäkuun ajalta ja niistä tehdyt ennakonpidätykset ja työnantajan sosiaaliturvamaksut tulevat maksettavaksi viimeistään 12.8.2014.

Työnantajasuoritusten maksamisen ohella Verohallinnolle täytyy lähettää kausiveroilmoitus (Liite 1). Kausiveroilmoitus annetaan kuukausittain tai neljännesvuosittain, riippuen ilmoitus- ja maksujakson pituudesta. Kausiveroilmoituksesta tulee käydä ilmi tehtyjen ennakonpidätysten, sosiaaliturvamaksujen ja maksettujen palkkojen suuruus. Kausiveroilmoitus pitää lähettää myös, vaikka palkkoja ole maksettu. Tämä koskee elinkeinonharjoittajia, jotka ovat merkitty työnantajarekisteriin. (Salin 2013, 51.) Satunnainen työnantaja taas antaa kausiveroilmoituksen silloin, kun on maksanut palkkaa. (Verohallinto 2014c.)

Työnantajamaksujen maksaminen ja ilmoittaminen onnistuu tänä päivänä parhaiten sähköisesti, Verotili-palvelun kautta (Liite 2). Kausiveroilmoituksen voi antaa myös paperilomakkeella. Silloin ilmoituksen pitää olla jo Verohallinnossa 7. päivä. (Salin 2013, 51.)

Jos kausiveroilmoituksen lähettää myöhässä, Verohallinto määrää myöhästymismaksua 15 %:n vuotuisen korkokannan mukaan. Myöhästymismaksun vähimmäismäärä on 5 euroa ja enimmäismäärä 15 000 euroa. (Salin 2013, 52.) Myöhästymismaksun lisäksi peritään myös viivästyskorkoa. Viivästyskorkoa peritään eräpäivän jälkeisestä päivästä maksupäivään asti. Vuoden 2014 viivästyskorkoprosentti on 7,5 %, ja se tarkistetaan vuoden välein. (Verohallinto 2014d.)

Kausiveroilmoituksen lisäksi täytyy lähettää Verohallinnolle vuosi-ilmoitus (Liite 3) maksetuista palkoista. Vuosi-ilmoituksen pystyy myös tänä päivänä ilmoittamaan sähköisesti Tyvi-operaattorien avulla. Ilmoituksen voi antaa myös paperilomakkeella 7801. Paperilomakkeella lähetetyn vuosi-ilmoituksen täytyy olla Verohallinnolla, suoritusten maksuvuoden seuraavan tammikuun loppuun mennessä. Sähköisesti lähetetyn vuosi-ilmoituksen täytyy olla Verohallinnolla 3.2.2014 mennessä. Laiminlyöntimaksua peritään, jos ilmoituksen antaa myöhässä tai ei ollenkaan. Maksu on enintään 15 000 euroa. (Salin 2013, 52.)

4 ELINKEINOTOIMINNAN TULOS

4.1 Yritystulon muodostuminen

Elinkeinoiminnan tulos pohjautuu tilinpäätöksen tuloslaskelmaan. Tilikauden tuloksen pohjalta määritellään verotettava yritystulo. Yritystulo määritellään veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen erotuksena. Yleensä tuloslaskelmaan kirjatut tulot ja menot ovat veronalaisia ja vähennyskelpoisia. Kirjanpidollinen tulos on siis suurin piirtein oikean tulon määrä. On olemassa joitain eriä, jotka käsitellään kirjanpidossa ja verotuksessa eri tavalla. Sen vuoksi kirjanpidollinen tulos täytyy oikaista. (Tomperi 2013a; 196–197. Tomperi 2013b, 72–73.) Tilikauden tuloksen oikaiseminen verotuksessa:

+/-	Tuloslaskelman voitto/tappio
+	Välittömät verot
+	Muut vähennyskelvottomat menot
-	Verovapaat tulot
+/-	Jaksotuksesta johtuvat oikaisut
+/-	Muut oikaisut
<hr/>	
=	Verotettava yritystulo

Verotettava yritystulo ei välttämättä ole vielä lopullinen, jos elinkeinotoiminnasta on syntynyt tappiota edellisiltä tilikausilta. Vahvistetut tappiot vähennetään verotettavasta yritystulosta ja näin päästään lopullisen verotettavan yritystulon määrään. Vahvistetut tappiot tasataan tulolähteittäin. Tämä tarkoittaa sitä, että elinkeinotoiminnasta syntyneet tappiot vähennetään elinkeinotoiminnan tuloksesta, tulevien tilikausien aikana. Tappiot tulevat vähentää aikajärjestyksessä, eli vanhimmat tappiot ensin. Tappiota voi vähentää seuraavan kymmenen tilikauden aikana, aina sitä mukaan kun elinkeinotoiminnasta syntyy tulosta. (Salin 2013, 72; Tomperi 2013b, 73.)

=	Verotettava tulo
-	Vahvistetut tappiot
<hr/>	
=	Lopullinen verotettava yritystulo

4.2 Tulojen veronalaisuus

Veronalaisia elinkeinotuloja ovat elinkeinotoiminnassa rahana tai rahanarvoisena etuutena saadut tulot (EVL 4. §)

Elinkeinoverotuksessa lähes kaikki elinkeinotulot ovat veronalaista tuloa, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Elinkeinonharjoittaja saa veronalaista elinkeinotuloa palveluiden- ja käyttöomaisuuden myynnistä sekä vuokratuloista. Aiemmin on jo todettu, että elinkeinonharjoittaja ei voi nostaa itselleen ”palkkaa”, vaan palkan nostaminen tapahtuu yksityisottona. Yksityisotot eivät ole veronalaista elinkeinotuloa. (Salin 2013, 77–79, 119.) Muita elinkeinotuloja jotka eivät ole veronalaisia, ovat seuraavat:

- elinkeinonharjoittajan tekemät sijoitukset elinkeinotoimintaan
- elinkeinotoimintaan varten hankitut pankkilainat
- veronpalautuksista saatu palautuskorko
- verotilin hyvityskorot
- talletuksille maksetut korot
- osuuspääoman korot 1 500 euroon asti

Elinkeinotuloja täytyy jaksottaa, jotta tulot menevät oikealle verovuodelle. Elinkeinoverolain 19. §:n mukaan rahana, saamisena tai muuna rahanarvoisena etuutena saatu tulo on sen verovuodentuottoa, jolloin se on saatu. Elinkeinoverolain 13. § määrittelee tulon syntymisen silloin, kun suorite on lähetetty, toimitettu tai muuten luovutettu. Tulot eivät siis kuulu sille kuukaudelle, jolloin ne on maksettu, vaan sille, jolloin ne on luovutettu.

4.3 Menon ja menetysten vähennyskelpoisuus

Vähennyskelpoisia ovat elinkeinotoiminnassa tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot ja menetykset (EVL 7. §)

Elinkeinoverolain 7 § mukaiset vähennyskelpoiset menot ja menetykset ovat niin kutsuttuja luonnollisia vähennyksiä verotuksessa. Vähennyskelpoisiksi menoiksi kelpuutetaan ne menot, mitkä olennaisesti liittyvät elinkeinotoimintaan. Jotkut menoista voi osittain liittyä elinkeinotoimintaan ja henkilökohtaiseen käyttöön. Siinä tapauksessa menot täytyy erotella käyttökohtaisesti. Se tuottavatko elinkeinotoimintaan liittyvät menot elinkeinotuloa, ei vaikuta vähennyskelpoisuuteen. Arvonlisäverovelvollinen elinkeinonharjoittaja, jolla on oikeus vähentää elinkeinotoimintaan liittyvistä menoista arvonlisävero, vähentää elinkeinoverotuksessa arvonlisäverottoman menon määrän. Kuten muutamia poikkeuksia veronalaisissa elinkeinotuloissa, niin myös on vähennyskelpoisissa menoissa muutamia. (Salin 2013, 80; Tomperi 2013b, 83.)

Toimeksiantajan merkittävin vähennyskelpoinen meno on elinkeinotoimintaan varten hankittu henkilöauto. Henkilöauto on elinkeinotoiminnan ylläpitämiseen hankittu meno, joten se kuuluu elinkeinotoiminnan varoihin. Koska elinkeinonharjoittaja ei voi

maksaa itselleen palkkaa, ei se voi myöskään maksaa verovapaita kilometrikorvauksia. Verotuksessa vähennetään siis kaikki henkilöautoon liittyvät menot, sen suuruisina kuin ne ovat. Yksityisajot ja elinkeinotoimintaan liittyvät ajot on pidettävä erillään. Jos yksityisajojen osuutta on hankala erottaa elinkeinotoiminnasta, Verohallinto hyväksyy matkailuvähennyksen määrän 25 senttiä kilometriltä. Matkailuvähennyksen määrä päätetään vuosittain. (Salin 2013, 80–82.) Luvussa 6.3. vähennyskelpoisuutta tarkastellaan syvemmin arvolisäverotuksen näkökulmasta.

Muita vähennyskelpoisia menoja mm. ovat seuraavat:

- palkat ja henkilösivukulut kokonaisuudessaan
- YEL-vakuutusmaksut
- koulutusmenot
- työvaatteet
- puhelinkulut
- toimitilavuokrat
- sijoitusomaisuuden hankintamenot
- markkinointi, mainonta
- toimistotarvikkeet
- työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut

Verotukseen on tullut muutoksia 1.1.2014 ja yksi muutoskohteista on edustusmenojen vähennyskelpoisuus. Aiemmin edustusmenoista on saanut vähentää 50 % mutta verovuodesta 2014 eteenpäin edustusmenoja ei saa enää vähentää. (Salin 2013, 88–94; Tomperi 2013, 85–88; Verohallinto 2014m.) Muita vähennyskelvottomia menoja mm. ovat seuraavat:

- sanktioluonteiset seuraamukset
- tuloverot
- negatiivisen oman pääoman korot, johtuen suurista yksityisotoista

Kuten elinkeinotuloja myös menoja täytyy jaksottaa, jotta ne menevät oikealle verovuodelle. Elinkeinoverolain 22. §:n mukaan suorittamisvelvollisuuden syntyminen kuuluu sille verovuodelle, jolloin se on syntynyt. Toisin kuin elinkeinotulo, menojen vähennyskelpoisuus vähennetään suoriteperusteisesti. (Tomperi 2013a, 99–100; Salin 2013b, 94–96.)

4.4 Suunnitelman mukaiset poistot

Pysyviin vastaaviin kuuluvan aineellisen omaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi (Kirjanpitolaki 5. §)

Aineellista omaisuutta ovat mm. koneet ja kalusto. Suunnitelman mukaisilla poistoilla on tarkoitus arvioida taloudellista käyttöaikaa, ja sen vuoksi hankintameno jaksotetaan useammalle vuodelle. Tekninen ja ajallinen käyttöaika eroavat yleensä toisistaan. Poistot täytyy tehdä poistosuunnitelman mukaisesti, mikä laaditaan aina etukäteen kirjallisena. Poistot täytyy aina lajitella joko yksittäin tai ryhmittäin. Yleisimmät poistomenetelmät ovat tasapoisto ja menojäännöspoisto. Tasapoisto tarkoittaa, että aineellisesta hyödykkeestä poistetaan aina sama rahallinen määrä vuosittain. Menojäännöspoisto tarkoittaa, että poisto lasketaan prosentuaalisesti jäljellä olevasta arvosta. Erona näissä kahdessa menetelmässä on se, että tasapoistossa lasketaan käyttöaikaa ja menojäännöspoistossa jäljellä olevaa arvoa. (Salin 2013, 102; Tuomi-Sorjonen 2013, 106–108.)

Kirjanpitolain lisäksi elinkeinoverolaki määrittelee tilikausikohtaiset poistojen enimmäismäärät eli EVL-poistot. EVL-poistot täytyy hyväksyttää verotuksessa vähennyskelpoisiksi siten, että ne on käsitelty kirjanpidollisesti samalla tavalla. Pienet kirjanpitovelvolliset saavat käsitellä aineellisia hyödykkeitä yhtenä kokonaisuutena, jolloin poistosuunnitelmaa ei tarvitse tehdä, ja silloin sovelletaan elinkeinoverolain enimmäispoistoina eikä kirjanpitolain suunnitelman mukaisina poistoina. (Salin 2013, 104; Tomperi 2013a, 197.)

Elinkeinoverolain hyväksymä enimmäismääräprosentti koneiden ja kaluston kohdalla on 25 % menojäännöksestä. Elinkeinoverolain 33. §:n mukaan elinkeinotoiminnan ylläpitämiseen tarkoitettun henkilöauton hankintamenosta tehdään sen käyttöönottovuo-

tena enintään 25 % menojäännöspoisto. Seuraavana kahtena vuonna saa tehdä enää enimmäispoistona 20 % ja sen jälkeisinä vuosina vain enintään 15 %.

Esimerkki: Taksiryrittäjä X ostaa uuden henkilöauton ja sen hankintameno on 20 000 + 4 800 alv. Henkilöauto on elinkeinotoiminnan käytössä, ja taksiryrittäjä on myös arvonnalisäverovelvollinen, joten hankintamenon sisältämän arvonnalisäveron saa vähentää. Arvonnalisäverottomasta hankintamenosta saa tehdä hankintamenuvuonna Elinkeinoverolain hyväksymän enimmäispoiston 25 %. Seuraavana kahtena vuonna 20 % ja sen jälkeiset vuodet 15 %.

1. vuosi	Hankintameno	20 000
	EVL-poisto 25 %	-5 000
	EVL-menojäännös	<u>15 000</u>
2. vuosi	Hankintamenon menojäännös	15 000
	EVL-poisto 20 %	-3 000
	EVL-menojäännös	<u>12 000</u>
3. vuosi	Hankintamenon menojäännös	12 000
	EVL-poisto 20 %	-2 400
	EVL-menojäännös	<u>9 600</u>
4. vuosi	Hankintahinnan menojäännös	9 600
	EVL-poisto 15 %	-1 140
	EVL-menojäännös	<u>8 160</u>

Koneet ja kalustot ovat suuria ja pidempiaikaisia hankintoja, joten ne jaksotetaan useammalle vuodelle. On myös sellaisia hankintamenoja, joita voi poistaa kokonaisuudessaan jo hankintamenuvuonna. Hankintamenon saa vähentää vain, jos todellinen käyttöaika on enintään kolme vuotta. Tällaisia hankintoja ovat mm. työkalut, työpuvut ja käytettyinä hankitut koneet ja kalustot. Näitä hankintoja kutsutaan lyhytikäisen irtaimen käyttöomaisuudeksi. Käyttöomaisuus, jonka hankintameno on enintään 850 euroa mutta todellinen käyttöaika saattaa olla yli kolme vuotta, kutsutaan pienhankinnaksi. Pienhankinnat saa myös vähentää kokonaisuudessaan hankintamenuvuonna. Yksi hankintameno voi koostua useasta eri osasta ja niiden yhteenlaskettu hankintameno ei saa ylittää 850 euroa. Pienhankintoja saa kuitenkin vähentää tilikauden aikana enintään 2 500 euron arvon edestä. (Salin 2013, 103.)

4.5 Vapaaehtoiset varaukset

Elinkeinonharjoittaja voi tehdä toimintavarauksen tai jälleenhankintavarauksen, jotka ovat vapaaehtoisia. Toimintavaraus perustuu palkkoihin. Palkkojen täytyy olla tilikauden aikana maksettuja ennakonpidätyksen alaisia palkkoja. Toimintavaraus tehdään siis tilikausittain ja sen enimmäismäärä on 30 % maksetuista palkoista. Aiempien tilikausien ja nykyisen tilikauden toimintavarausten yhteismäärä ei saa ylittää 30 %:n enimmäismäärää. Toimintavaraus toimii hyvänä työkaluna tulossuunnittelussa. Toimintavarauksen tarkoituksena on joko pienentää tai kasvattaa verotettavaa tuloa. Kun tilikauden tulos on hyvä ja siitä joutuisi maksamaan enemmän veroja, voi tehdä toimintavarauksen. Jos taas tilikauden tulos on huono ja sitä täytyy kasvattaa, voi purkaa tehtyä varausta. Viimeistään toimintavaraus purkautuu lopullisesti, kun elinkeinotoiminta päätetään. (Salin 2013, 112–113; Tuomi-Sorjonen 2013, 115.) Toimintavaraus toimii seuraavanlaisesti:

	Maksetut palkat	Varauksen enimmäismäärä	Varauksen lisäys/vähennys
1. tilikausi	10 000	3 000	+ 3 000
2. tilikausi	7 000	2 100	- 900
3. tilikausi	9 000	2 700	+ 600

Jälleenhankintavaraus perustuu kuluvaan käyttöomaisuuteen. Jos kuluva käyttöomaisuus tuhoutuu tai muuten vahingoittuu, mistä saa vakuutuskorvausta, silloin saa tehdä jälleenhankintavarauksen. Elinkeinotoiminnan täytyy silti jatkua, jotta varauksen saa tehdä. Kuluvalla käyttöomaisuudella tarkoitetaan mm. elinkeinotoiminnan ylläpitämiseen tarkoitettua henkilöautoa. Varauksen enimmäismäärä perustuu vahingonkorvauksen määrään, eli varauksen määrä on sama kuin vahingonkorvauksen määrä. Jälleenhankintavaraus tulee käyttää sillä tilikaudella, tällöin vahinko on sattunut tai sitten kahden seuraavan tilikauden aikana. Varaus muodostuu veronalaiseksi tuloksi, jos sitä ei käytetä määrättyyn aikaan mennessä. (Salin 2013, 114–115.)

Esimerkki: Koneiden ja kaluston menojäännös on tilikauden lopussa 20 000 euroa. Henkilöauto vaurioituu käyttökelvottomaksi. Vakuutusyhtiö maksaa vahingonkorvausta 40 000 euroa. Uutta henkilöautoa ei saada käyttöön tilikauden aikana.

Menojäännös 1.1.20X1	20 000
Vakuutuskorvaus	-40 000
Menojäännös 31.12.20X1	<u>-20 000</u>

Seuraavalla tilikaudella uusi henkilöauto saadaan käyttöön. Edellisellä tilikaudella tehty jälleenhankintavaraus vähennetään hankintamenosta.

Uuden henkilöauton hankintameno	50 000
Jälleenhankintavaraus	-20 000
Menojäännös 31.12.20X2	<u>30 000</u>

EVL-enimmäispoisto 25 % lasketaan 30 000 eurosta.

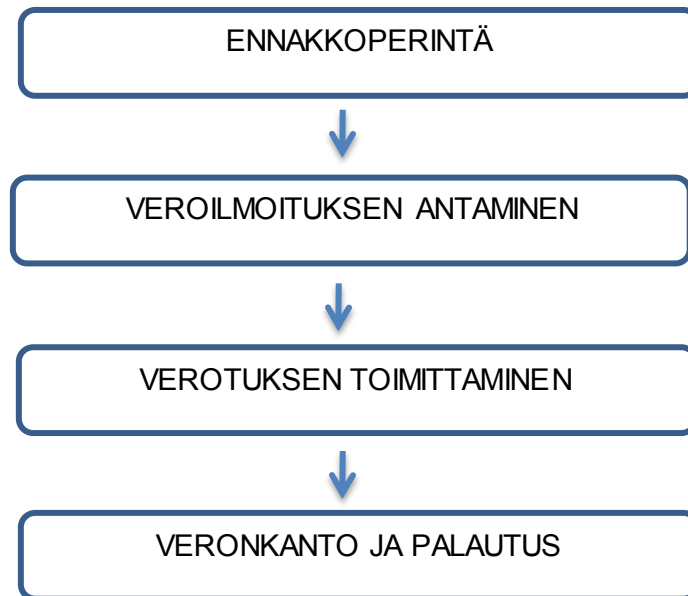
5 VÄLITTÖMÄN VEROTUKSEN VAIHEET

Välitön verotus tarkoittaa, että peritään suoraan veroja verovelvolliselta. Verotettavan tulon perusteella määräytyvät välittömät verot maksettavaksi. (Mäkinen, Söderström & Stenbacka 2006, 177.) Veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen ja muiden vähennysten erotuksena saadaan verotettava tulo. Sen perusteella maksettavaksi tulee muun muassa valtion tulovero, kunnallisvero ja kirkollisvero. (Tomperi 2013a, 184.)

Tuloverolaki (TVL) on keskeisin laki, joka säätelee tulojen verottamista. TVL sisältää tuloverotukseen liittyviä säännöksiä, mikä koskee kaikkia verovelvollisia. Elinkeinoverolaki (EVL) on keskeisin laki, joka säätelee verotettavan tulon määräytymistä elinkeinotoiminnasta. Ennakonpidätystä ja ennakonkantoa säätelee ennakoperintälaki (EPL) ja ilmoitusvelvollisuutta, verotuksen toimittamista ja muutoksen hakua ja ennakon käyttämistä säätelee laki verotusmenettelystä (VML). (Tomperi 2013a, 184.)

Tuloverojärjestelmän avulla pystyy erottelemaan eri taloudelliset toiminnat toisistaan. Tuloverojärjestelmän peruspohja perustuu tulolähteisiin. Tulolähteitä voi olla kolme ja tarkoituksena on pitää ne erillään erillisinä laskentayksikköinä. Tulolähteet ovat: elinkeinotoiminnan-, maatalouden- ja henkilökohtaisten tulojen tulolähde. (Tomperi 2013b, 29.) Elinkeinonharjoittajan varsinainen elinkeinotoiminta muodostaa siis oman

tulolähteen, ja kaikki muu toiminta mikä jää elinkeinotoiminnan ulkopuolelle, muodostaa oman henkilökohtaisen tulon tulolähteen. (Mäkinen, Söderström & Stenbacka 2006, 180.)

Kuva 3. Välittömän verotuksen vaiheet

Kuvassa kolme on hahmotettu verotuksen eri vaiheita. Verotuksessa on muun muassa neljä vaihetta: ennakoperintä verovuodelta, veroilmoituksen antaminen, verotuksen toimittaminen ja veronkanto ja palautus. Verovuosi on tietty ajanjakso, miltä ajalta saatuja tuloja verotetaan. Elinkeinotoimintaa harjoittavilla verovelvollisilla verovuosi on kalenterivuoden aikana päättyneet tilikaudet. (Tomperi 2013a, 185.)

5.1 Ennakkoverot

Elinkeinonharjoittaja maksaa elinkeinotoiminnan saaduista tuloista yleensä ennakkoveroa, mikä tarkoittaa verojen maksamista etukäteen Verohallinnolle. Elinkeinonharjoittaja ei saa itse päättää ennakkoverojen suuruutta, vaan Verohallinto määrää ennakkoverot. Yleensä ennakkoverot määrätään automaattisesti viimeksi päättyneen verotuksen tulopohjalta. Ennakkoveroja maksetaan, riippuen niiden suuruudesta, kalenterivuoden aikana 2–12 erässä ja niiden eräpäivä on kalenterikuukauden 23. päivä. En-

nakkoverojen ollessa alle 170 euroa, ne maksetaan yhdessä erässä jälkikäteen jäänösveroina. (Salin 2013, 38.)

Ennakkoverot voivat jostain syystä olla liian suuret tai pienet. Ennakkoverojen ollessa liian suuret, niitä ei voi jättää omatoimisesti maksamatta. Verohallinto voi lähettää ulosottoon maksamattoman ennakkoveron ja ennakkoverolle alkaa myös kertyä viivästyskorkoa. Verohallinnosta voi hakea ennakkoverojen alentamista. Ennakkoverojen ollessa liian pienet, pitää hakea hyvissä ajoin Verohallinnolta ennakkoverojen korotusta. Jos ennakkoveroja on maksanut liikaa, saa elinkeinonharjoittaja veronpalautusta, mihin lisätään palautuskorkoa. (Salin 2013, 38–39.)

5.2 Veroilmoitukset ja verotuksen toimittaminen

Verovelvollisen on verotusta varten ilmoitettava Verohallinnolle veronalaiset tulonsa, niistä tehtävät vähennykset, tiedot varoistaan ja veloistaan sekä muut verotukseen vaikuttavat tiedot (VML 7. §)

Elinkeinonharjoittaja saa luonnollisen henkilön tavoin Verohallinnolta esitetyt veroilmoituksen, henkilökohtaisista tuloistaan (Tomperi 2013b, 16). Henkilökohtaisen tulon veroilmoitus lähetetään maaliskuussa (Verohallinto 2014b). Elinkeinonharjoittaja saa myös erillisen veroilmoituksen elinkeinotoiminnastaan (Liite 4) (Tomperi 2013b, 16). Elinkeinotoiminnan veroilmoitus lähetetään tammi–helmikuussa. (Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014b.)

Henkilökohtaisen tulon veroilmoitukseen Verohallinto on merkinnyt kaikki ne tulot ja veronalaiset vähennykset, joista on saanut tiedon. Tulotietoja saa työnantajilta ja muilta suoritusmaksajilta. Vähennystietoja saa työmarkkinajärjestöiltä ja eläke- ja vahinkovakuutusyhtiöiltä. Tulotietoja ovat mm. palkkatiedot ja osinkotulot. Vähennystietoja ovat mm. jäsenmaksut ja pakolliset eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut. Verovelvollinen itse tarkistaa saadut tulonsa ja vähennykset. Puuttuvia tulotietoja ovat mm. vuokratulot ja osakkeiden luovutusvoitot. Puuttuvia vähennyksiä ovat matkakulut työpaikan ja asunnon väliltä ja muut tulonhankkimiskulut. (Tomperi 2013b, 16.)

Veroilmoitusta ei välttämättä tarvitse korjata ja täydentää, jos Verohallinto on saanut tarvittavat tiedot. Tällöin veroilmoitusta ei tarvitse palauttaa. (Tomperi 2013b, 16.) Tämä toimittamismenetelmä on niin sanottu ”ilmoitettujen tietojen mukainen vero-

tus”, ja se on yksi yleisimmistä toimittamistavoista (Mäkinen, Söderström & Stenbacka 2006, 179). Jos veroilmoitusta pitää korjata tai täydentää, palautetaan se oikaistuna Verohallinnolle, lomakkeella ilmoitetun eräpäivään mennessä (Tomperi 2013b, 16). Veroilmoituksen eräpäivä on 7.5. tai 15.5.2014 (Verohallinto 2014b). Tämä toimittamismenetelmä on niin sanottu ”laskelmaverotus” ja se on myös yleinen toimitamistapa. (Mäkinen, Söderström & Stenbacka 2006, 179).

Verovelvollisen jättäessä veroilmoituksen toimittamatta tai tapauksessa, jossa veroilmoitus ei oikaistunakaan sovellu verotuksen perusteeksi, toimitetaan verotus arvioimalla. Tämä toimittamismenetelmä on niin sanottu ”arvioverotus”. (Tomperi 2013, 17.) Veroilmoitus voi olla myös epäluotettava kirjanpidollisista syistä, mm. kaikkia tuloja ei ole merkitty tai menoja on kahteen kertaan kirjattu (Mäkinen, Söderström & Stenbacka 2006, 179). Arvioverotusta sovelletaan myös silloin, kun ilmoitettu tulo on samalla toimialalla verrattuna liian vähäinen ja on syytä epäillä tulojen salaamista. Tässä tapauksessa veroviranomaisen täytyy esittää vertailutiedot tai, jos niitä ei voi osoittaa, syy on mainittava. Verovelvollisen laiminlyödessä ilmoittamisvelvollisuutta tai veroilmoitusta, aiheutuu siitä veronkorotus. (Tomperi 2013b, 17.)

5.3 Verotuspäätös

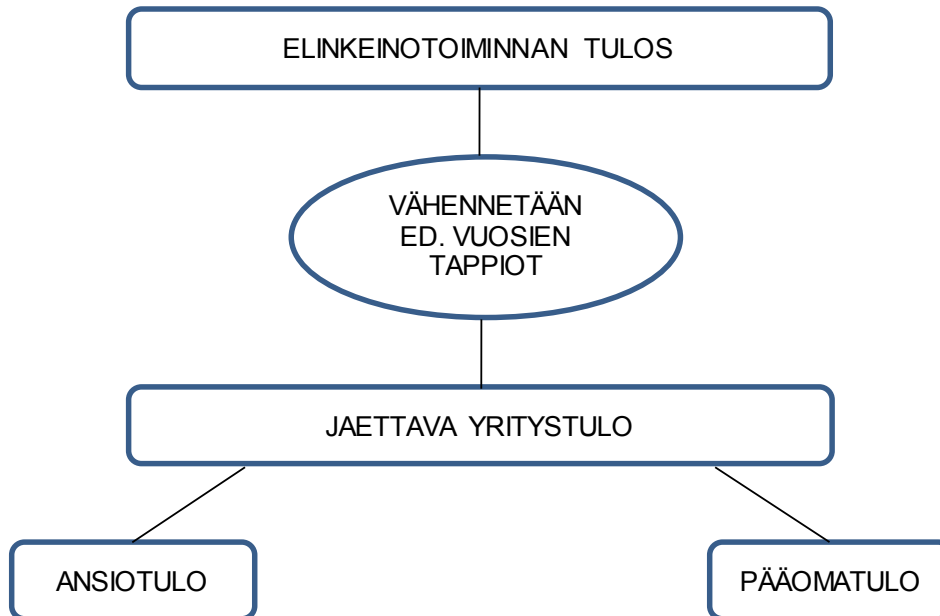
Jokaiselle verovelvolliselle lähetetään verotuspäätös, kun verotus on toimitettu. Verotuspäätös sisältää verotettavan tulon ja lopullisen veron määrän. Lopullisen veron ollessa pienempi kuin maksetut ennakot, joudutaan silloin maksamaan jäännösveroa. Lopullisen veron ollessa suurempi, saadaan liikaa maksettu määrä takaisin veronpalautuksena. (Mäkinen, Söderström & Stenbacka 2006, 179.)

Jos verovelvollisen ei tarvitse korjata ja täydentää veroilmoitustaan, mukana tulleet verotuspäätös ja verotodistus ovat lopullisia. Jos veroilmoitus on palautettu oikaistuna takaisin Verohallinnolle, Verohallinto lähettää uuden verotuspäätöksen, tilisiirtolomakkeet ja verotustodistuksen, lokakuun loppuun mennessä. (Tomperi 2013, 16.)

5.4 Yritystulon verottaminen

Elinkeinotoiminnasta saatu yritystulo jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi. Yritystulon jakaminen perustuu elinkeinotoiminnan nettovarallisuuteen. Nettovarallisuus tarkoittaa elinkeinotoiminnan varojen ja velkojen erotusta. Elinkeinotoiminnan varoihin ja vel-

koihin ei kuulu elinkeinonharjoittajan henkilökohtaiset varat ja velat. Nettovarallisuus lasketaan aina edellisen päättyneen tilikauden pohjalta. Elinkeinotoiminnan varojen ja velkojen erotukseen lisätään vielä 30 % palkoista. Palkkojen täytyy myös olla edelliseltä päättyneen tilikauden pohjalta maksettuja, ennakonpidätyksen alaisia palkkoja. (Salin 2013, 53–54, 60; Tomperi 2013, 188–189.)

Kuva 4. Liikkeen- tai ammatinharjoittajan yritystulo (Salin 2013, 53.)

Yritystulosta ensimmäisenä selvitetään pääomatulon osuus, jonka laskentaperusteena on nettovarallisuus. Nettovarallisuudesta lasketaan 20 %:n vuotuinen tuotto, joka vastaa pääomatulo-osuutta. Oletuksena tuotto prosentti on aina 20, mutta elinkeinonharjoittaja voi vaatia myös tuotto prosentiksi 10 tai sitten yritystulon verottamista kokonaan ansiotulona. Vaatimukset täytyy tehdä aina verovuosi kohtaisesti. (Salin 2013, 54; Tomperi 2013a, 188.)

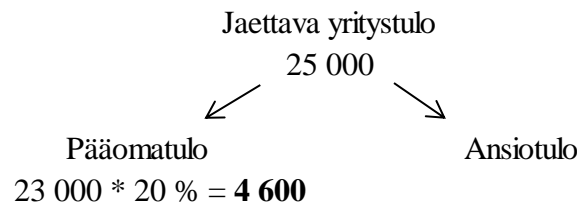
Pääomatulo on suhteellinen vero, mikä tarkoittaa, että veroprosentti pysyy aina samana, vaikka tulojen määrä vaihtelisi. Pääomaveron toistaiseksi 30 % verokannan mukainen 40 000 euroon asti ja 40 000 euron ylittävältä osalta vero on 32 %. (Mäkinen, Söderström & Stenbacka 2006, 180–181; Verohallinto 2014l.)

Esimerkki: Jaettava yritystulo on 25 000. Elinkeinotoiminnan varat edellisen tilikauden päättyessä 40 000 euroa ja velat 20 000 euroa. Edellisellä tilikaudella on makset-

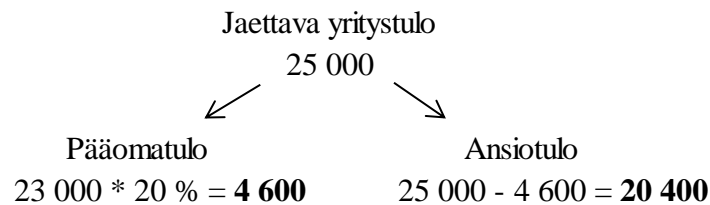
tu ennakonpidätyksen alaisia palkkoja yhteensä 10 000 euroa, joista 30 % on 3 000 euroa. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste on seuraava:

Varat	+	40 000
Velat	-	<u>20 000</u>
Nettovarallisuus	=	20 000
30 % palkoista	+	<u>3 000</u>
Pääomatulo-osuus	=	<u>23 000</u>

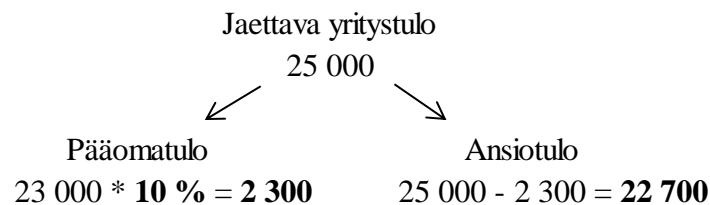
Jaettava yritystulo 25 000 euroa jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi. Ensiksi lasketaan pääomatulo, tuloprosenttina 20.

Kun pääomatulon-osuus on vähennetty yritystulosta, jäljelle jäävä osuus on ansiotuloa.

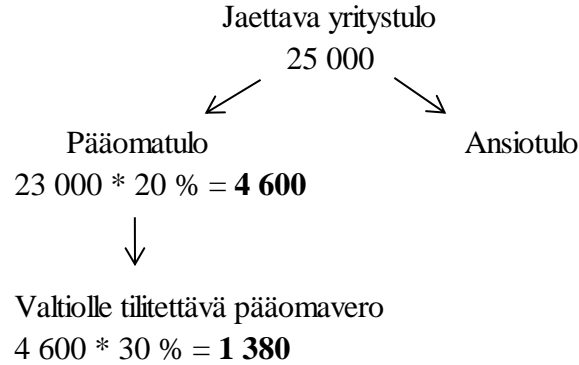
Pääomatulo-osuuden tuloprosentiksi on vaadittu 10 %. Jaettava yritystulo jaetaan silloin seuraavalla tavalla:

Jaettavan yritystulon voi vaatia myös verotettavaksi kokonaan ansiotulona. Jos nettovarallisuus on negatiivinen, yritystulo verotetaan automaattisesti kokonaan ansiotulona. Nettovarallisuus voi olla negatiivinen, jos elinkeinotoiminnan velat ovat suurem-

mat kuin varat. Negatiivinen pääoma yleensä vaikuttaa nettovarallisuuteen. (Salin 2013, 54.)

Pääomatulon verottaminen jakautuu seuraavasti:

Ansiotulo on progressiivinen vero, mikä tarkoittaa, että veroprosentti on porrastettu tuloihin. Tulojen kasvaessa nousee myös veroprosentti korkeammaksi. Ansiotulosta tilitetään valtiolle veroja tuloveroasteikon mukaisesti. Ansiotuloista tilitetään myös kunnallis- ja kirkollisvero ja sairausvakuutusmaksu. Sairausvakuutusmaksu tilitetään YEL-työtulosta, jos elinkeinonharjoittaja on YEL-vakuutettu. (Mäkinen, Söderström & Stenbacka 2006, 180–181; Salin 2013, 54; Verohallinto 2014l.) Kouvolan kunnallisvero on toistaiseksi 20 % ja kirkollisvero 1,60 %

Taulukko 3. Valtion tuloveroasteikko 2014

Verotettava tulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 300—24 300	8	6,5
24 300—39 700	528	17,5
39 700—71 400	3 223	21,5
71 400—100 000	10 038,50	29,75
100 00 —	18 547	31,75

Ansiotulon määrä 20 400 euroa, verottaminen tapahtuu seuraavasti:

Vero alarajan kohdalla		
16 300	=	8
Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %		
20 400 - 16 300 = 4 100		
4 100 * 6,5 %	=	266,5
Valtion vero yhteensä		<u>274,5</u>
Kunnallisvero		
20 400 * 20 %	=	4 080
Kirkollisvero		
20 400 * 1,60 %	=	326,4
Ansiotuloverot yhteensä		4 681
Pääomatuloverot yhteensä		1 380
Verot yhteensä		<u>6 061</u>

6 VÄLILLINEN VEROTUS

Välillinen verotus tarkoittaa, että maksetaan välillisiä veroja tavaran tai palvelun vaihdannassa. Tärkein välillinen vero on arvonlisävero, joka on yleinen kulutusvero. Muita kulutusveroja on muun muassa autovero ja polttoainevero. Kulutusvero tarkoittaa tavaroiden tai palveluiden kulutuksesta maksettavaa veroa. Se tarkoittaa myös, että lopullisen veron maksaa kuluttaja. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 28–29.) Pääpaino on tässä

luvussa arvonlisäverossa. Luvussa 7.3. jossa käsitellään autoon liittyviä vähennyksiä, tarkastellaan samalla lyhyesti autoveroa.

Yleensä kaikki elinkeinonharjoittajat, jotka myyvät tavaroita tai palveluita, ovat arvonlisäverovelvollisia (Tomperi 2013, 54). Elinkeinonharjoittajan ollessa verovelvollinen täytyy hänen ilmoittautua arvonlisäverovelvollisten rekisteriin (Salin 2013, 14).

Käytännössä kuluttaja maksaa ostotilanteessa lopullisen veron ja elinkeinonharjoittaja perii veron ja tilittää sen valtiolle. Elinkeinonharjoittaja huolehtii itse tavaroiden tai palveluiden hinnoittelusta, mihin on lisätty valtiolle tilittävän arvonlisäveron osuus. (Tomperi 2013a, 54.)

Veroton hinta	100		
Alv 24 %	24	←	Valtiolle tilittävä osuus
Verollinen myyntihinta	<u>124</u>		

Yleinen arvonlisäverokanta Suomessa on 24 %, arvonlisäverottomasta hinnasta, useista tavaroista ja palveluista. Muita arvonlisäkantoja ovat

- 14 %, muun muassa elintarvikkeet ja ravintola- ja ateriapalvelut.
- 10 %, muun muassa henkilökuljetukset, lääkkeet ja majoituspalvelut.
- 0 %, Suomen ulkopuolelle suuntautuvat tavarakuljetukset. (Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014c.)

Arvonlisäveroa on siis tarkoitus maksaa tavarain tai palvelun vaihdannassa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että se maksetaan kaikissa vaihdannan vaiheissa. Kaikki välikädet, jotka ovat tavarain tai palvelun lopullisen myyjän välillä, maksavat myös arvonlisäveron. Siinä tapauksessa, vero kertaantuu ja kaikki osapuolet tilittävät saman veron valtiolle. Arvonlisäverojärjestelmän tarkoituksena on ehkäistä tämä kertaantuminen vähennysoikeudella. Vähennysoikeus tarkoittaa, että on oikeus vähentää tavarain tai palveluiden ostohinnasta, valtiolle tilittävän veron osuus. Vähennysoikeus koskee arvonlisäverovelvollista elinkeinonharjoittajaa. Elinkeinonharjoittajan ostaessa hyödykkeitä ylläpitääkseen elinkeinotoimintaansa saa vähentää ostamansa hyödykkeen arvonlisäveron. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 29.)

Esimerkki: Taksiryrittäjä X ostaa ajoneuvoonsa uudet tuulilasinpyyhkijät hintaan 124 euroa, joka sisältää arvonlisäveron. Tuulilasinpyyhkijät on taksiryrittäjän ajoneuvoon liittyvä käyttökustannus, joten arvonlisäveron voi vähentää.

Veroton ostohinta	100		
Alv 24 %	<u>24</u>	←	Vähennysoikeus
Verollinen ostohinta	<u>124</u>		

6.1 Alarajahuojennus

Elinkeinonharjoittajan tilikauden liikevaihdon ollessa alle 22 500 euroa on hän oikeutettu alarajahuojennukseen. Alarajahuojennus tarkoittaa, että tilikauden aikana tilitetyt arvonlisäverot saa osittain takaisin. Elinkeinonharjoittajan tilikauden liikevaihdon ollessa enintään 8 500 euroa saa hän tilikauden aikana tilitetyt arvonlisäverot kokonaan takaisin. Tilikauden liikevaihdolla tarkoitetaan tässä tapauksessa arvonlisäverotonta myyntiä. Vaikka myynti olisikin arvonlisäverollista, siitä täytyy vähentää arvonlisäveron määrä pois. Alarajahuojennuksen määrä täytyy laskea itse. (Salin 2013, 17.) Alarajahuojennuksen määrä lasketaan seuraavanlaisesti:

$$\text{tilitettävä vero} = \frac{(\text{liikevaihto} - 8\,500) \times \text{tilitettävä vero}}{14\,000}$$

Tilitettävällä verolla tarkoitetaan tässä tapauksessa tilikauden suoritettavien arvonlisäverojen ja vähennettävien arvonlisäverojen erotuksen määrää. (Salin 2013, 18.)

Esimerkiksi seuraavanlaisesti:

	Euroa	Arvonlisävero 24 %	
Liikevaihto	15 000	3 600	
Vähennyskelpoiset ostot	6 000	<u>1 440</u>	
		<u>2 160</u>	← tilitettävä vero

Tilikauden liikevaihdon noustessa suoraviivaisesti, alarajahuojennuksen määrä laskee. Liikevaihdon noustessa 22 500 euroon, alarajahuojennusta ei enää saa. Tilitettävän veron ollessa negatiivinen, ei myöskään saa alarajahuojennusta. Negatiivinen tilitettävä vero tarkoittaa, että vähennyskelpoisten verojen määrä on suurempi kuin suoritettavien verojen määrä. (Salin 2013, 18.) Esimerkiksi seuraavanlaisesti:

	Euroa	Arvonlisävero 24 %	
Liikevaihto	15 000	3 600	
Vähennyskelpoiset ostot	17 000	<u>4 080</u>	
		<u>-480</u>	← negatiivinen tilitettävä vero

Tilikauden viimeisen kausiveroilmoituksen yhteydessä ilmoitetaan alarajahuojennuksen määrä. Määrän lisäksi, täytyy myös ilmoittaa mistä alarajahuojennuksen määrä on laskettu eli liikevaihto ja tilitettävä vero. Jos unohtaa ilmoittaa tiedot, ne voi myös ilmoittaa kolmen vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä. (Salin 2013, 17–18.)

6.2 Yleinen vähennysoikeus

Luvussa 6.2 on jo todettu, että arvonlisäveroa maksetaan kaikissa vaihdannan vaiheissa. Ja jotta veron kertaantumiselta vältyttäisiin, on siihen apuna vähennysoikeus. Tässä luvussa on tarkoitus selostaa vähennysoikeutta syvällisemmin.

Vähennysoikeus myönnetään vain verovelvollisille. Pääsääntönä on, että vähennysoikeus koskee hyödykkeitä, jotka on hankittu verollista elinkeinotoimintaa varten. Veropohjan täytyy olla laaja, jotta kertaantuminen ehkäistäisiin tehokkaasti. Laajuus koskettaa sekä ostettuja hyödykkeitä, että myytyjä hyödykkeitä. Vähennysoikeus kohdistuu vain verollisiin ostoihin, mitkä on hankittu verovelvolliselta myyjältä. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 212–213.) Verovelvollisen ostajan ja verovelvollisen myyjän välisessä ostotilanteessa arvonlisävero toimii läpikulkueränä, kertaantumista välttämällä. Myyjä tilittää myyntihinnasta veron, mikä on lisätty hyödykkeeseen. Veroa maksetaan hyödykkeen lisäarvosta eli palkkiosta. Ostaja käsittelee saman hyödykkeen arvonlisäveron osuuden vähennettävänä verona. (Tomperi 2013a, 54.)

Yleiselle vähennysoikeudelle on rajoitteita. Vaikka molemmat osapuolet olisivat verovelvollisia ja heillä olisi oikeusvähennys, silti kaikkia ostoja ei saa vähentää. Tällaisia ostoja ovat

- verovelvollisen ja henkilökunnan asunto, lastentarha, harrastustila tai vapaa-ajanviettopaikan käytettävät tilat ja niihin liittyvät tavaroiden ja palveluiden käyttö.
- verovelvollisen ja henkilökunnan asunnon ja työpaikan välillisen kuljetuksen liittyvät tavaroiden tai palveluiden käyttö.

- edustusmenot, asiakkaalle annetut lahjat.
- yksityiskäyttö.
- henkilökunnan merkkipäivä- tai joululahjat.

Osa näistä rajoitteista on selkeästi erotettavissa, mutta esimerkiksi henkilökuntaan liittyvät menot ovat tulkinnanvaraisia. Kokoukset, koulutukset ja kahvitauot työpaikalla työaikana liittyvät menot ovat yleensä vähennyskelpoisia. Tärkein vähennyskelpoisuus liittyy varmasti pikkujouluun liittyviin menoihin. Ne ovat yleensä vähennyskelpoisia, mikäli ne koskettavat koko henkilökuntaa, osastoa tai yksikköä ja on johdon määräämänä ajankohtana. (Salin 2013, 25–26.)

Vähennysoikeus koskettaa vain siis verovelvollisia. Mistä sitten tietää, että toinen osapuoli on verovelvollinen? Helpoin ja nopein tapa saada verovelvollisuus selville on lasku tai kuitti. Periaatteena on, että vähennysoikeus on kelvollinen, jos laskussa on siihen kaikki tarvittavat tiedot. Ostohinnasta täytyy ilmetä veroton hinta sekä veron määrä ja sen verokanta. Jos osapuoli ei ole verovelvollinen, laskuun ei merkitä veron määrää ja sen verokantaa. Laskusta tulee ilmetä myös arvonlisäverotunniste, joka on yhtä kuin Y-tunnus. Verovelvollisuuden voi selvittää myös yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä. (Äärilä & Nyrhinen 2010, 215–218.) Jos toinen osapuoli käsittelee arvonlisäveron väärin, saa ostaja silti vähentää veron. Ostaja saa vähentää veron siltä osin, ettei se ylitä oikean veromäärän summaa. (Salin 2013, 24.)

Esimerkki: Taksiryrittäjä X ostaa kirjakaupasta ammattikirjallisuutta 124 eurolla sisältäen arvonlisäveron. Laskuun on merkitty verottomaksi hinnaksi 100 euroa ja veron määräksi 24 euroa, 24 % verokannan mukaisesti. Laskussa on virhe, sillä kirjojen verokanta on 10 %. Taksiryrittäjä ei saa vähentää veroa 24 % verokannan mukaisesti, vaan 10 % verokannan.

Taksiliikenne on 10 % verokannan mukaisesti verotettava palvelu. Palvelun myyntihintaan lisätään arvonlisäveroa 10 % verokannan mukaisesti. Elinkeinotoimintaan liittyvät hankinnat ovat yleensä verotettu 24 % verokannan mukaisesti. Vähennyskelpoisia hankintoja saa silti vähentää, vaikka elinkeinotoiminnan verotus tapahtuu 10 % verokannan mukaisesti. Se, että myynnit ja hankinnat verotetaan eri verokantojen mukaisesti, ei estä niiden vähennyskelpoisuutta.

6.3 Autoon liittyvät vähennykset

Toimeksiantajan merkittävin arvonlisäveron vähennysoikeus koskettaa elinkeinotoiminnan ylläpitämiseen tarkoitettua henkilöautoa ja sen käyttöön liittyviä menoja. Henkilöautoon liittyviä vähennysoikeuksia on rajoitettu, ja tärkeintä on erotella yksityiskäyttö ja elinkeinotoiminnan käyttö. (Salin 2013, 26.) Yksityiskäytön ja elinkeinotoiminnan käytön pystyy erottelemaan ajopäiväkirjan avulla. Verohallinnon ohjeistuksen mukaan taksiautoilija on velvollinen pitämään ajopäiväkirjaa. Ohjeistuksen mukaan ajopäiväkirjaa on pidettävä kuukausittain. (Rajala 2012.) Toimeksiantajalla on käytössään kuittitulostin, mikä toimii samalla ajopäiväkirjana. Toimeksiantaja tulostaa kuukausittain raportin, mistä ilmenee yksityiskäyttöön ja elinkeinotoimintaan liittyvät ajot. Kuittitulostimesta pystyy myös tulostamaan vuosiraportin. (Taksiyrittäjä X, 2014.)

Vähennysoikeus koskettaa sekä henkilöauton hankintahinnan, että sen käyttöön liittyvien menojen arvonlisäveron osuutta. Henkilöauton käyttöön liittyviä menoja on muun muassa, polttoainekulut sekä huolto- ja korjauskulut. (Salin 2013, 26.) Jos taksiautoilijalle sattuu onnettomuuksia liikenteessä ja hän on hakenut vakuutusyhtiöltään korjauskulujen korvauksia, silloin korjauskustannuksia täytyy oikaista. Vakuutuspalvelut ovat arvonlisäverotonta liiketoimintaa, joten rajanveto verollisen ja verottoman liiketoiminnan välillä tässä tapauksessa täytyy olla tarkkana. Korjauslaskun arvonlisäveron osuus on vähennyskelpoinen. Jos vero vähennetään, vahinkovakuutusyhtiö ei korvaa tällöin arvonlisäveron osuutta. Korjauslasku käsitellään siis arvonlisäverollisena kuluna. Vahinkovakuutusyhtiön maksaessa korvaussumman, se on arvonlisäveroton kulunoikaisu. Henkilöauton hankintameno on otetaan huomioon ostohinta, toimituskulut, autovero, lisävarusteet ja asennuskulut. Vähennettävä vero täytyy kohdistaa suoriteperusteisesti auton vastaanottamiskuukaudelle, vaikka sitä ei olisi vielä maksettu. (Salin 2008.)

Taksiautojen verotuksessa on mahdollisuus saada alennusta autoveroon, jonka myöntää Suomen Tullilaitos. Alennus koskettaa vain uusia Suomessa rekisteröityjä henkilöautoja, jotka on tarkoitettu käytettäväksi taksiliikenteeseen. Alennus on enintään 9 600 euroa ja esteettömälle henkilöautolle alennus on enintään 15 000 euroa. Jos henkilöauto on ollut ennen rekisteröintiä muualla kuin Suomessa käytössä, vähennetään siitä yhdellä kolmaskymmenesosalla täyttä tai alkavaa kalenterikuukautta kohden.

Täyden autoveron alennuksen saa silloin, kun henkilöauto on käytössä taksiliikenteessä kolme vuotta. Jos henkilöauton vaihtaa uudempaan, ennen kuin kolme vuotta on tullut täyteen, Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) perii takaisin jäljelle jäävän alennuksen osan. Arvonlisäveroon tämä ei vaikuta, eli sitä Trafi ei peri takaisin. (Liikenteen turvallisuusvirasto 2014.)

Toimeksiantaja on vaihtanut henkilöautoa aina kahden vuoden välein, sillä ajokilometrit vaikuttavat uuden henkilöauton hankintaan. Autoveron alennus toimii käytännössä siten, että henkilöauton myyntitilanteessa vähennetään myyntihinnasta alennus. Jotta tämän alennuksen saisi, täytyy hakea paikallisyhdistykseltä todistus siitä, että henkilöauto on tarkoitettu taksiliikenteeseen käytettäväksi. Todistus otetaan mukaan myyntitilanteeseen. Toimeksiantaja on saanut aina täyden alennuksen eli 9 600 euroa. Koska henkilöauto on ollut vain kaksi vuotta käytössä taksiliikenteessä, joudutaan silloin palauttamaan jäljellä olevan vuoden verran alennusta. Jokaista täyttä tai alkavaa kuukautta kohden vähennetään alennusta yhdellä kolmaskymmenesosalla. (Taksiryrittäjä X, 2014.) Palautuksen määrä saadaan muun muassa laskemalla seuraavasti:

Kuukausikohtainen vähennys $9\,600 \div 36 \cong 266,67$

Vuodessa kertyvä osuus $266,67 * 12 = \underline{\underline{3\,200}}$

Tuoreessa kehysriihessä hallitus on päättänyt poistaa kokonaan henkilöautojen autoveron alennuksen. Alennuksen poistaminen ei koske siis ollenkaan esteettömiä henkilöautoja. Toteutustapaa ei ole vielä päätetty eikä sitä, koska muutos astuu voimaan. Suomen Taksiliiton toimitusjohtaja Lauri Säynäjoki on antanut lausunnon koskien päätöstä. Säynäjoki on sitä mieltä, että päätös aiheuttaa eriarvoisuutta joukkoliikenteeseen. Esteettömien henkilöautojen veroalennuksiin, ei ehdotettu mitään muutoksia ja linja-autokalusto on edelleen verotonta. Autoveron alennuksen poistaminen saattaa johtaa siihen, että henkilöautoja ostetaan käytettyinä ulkomailta. Jos ostaa käytetyn henkilöauton käytettäväksi taksiliikenteeseen, tavoiteltu verotulo ei toteudu. (Suomen Taksiliitto 2014b.)

6.4 Maksaminen ja ilmoittaminen

Tilitettävä arvonlisävero määräytyy myyntien ja hankintojen erotuksena. Erotus tapahtuu siis myynneistä suoritettavan veron ja hankintojen vähennettävän veron erotuksesta. Jotta oikea tilitettävä vero saataisiin, täytyy myynnit ja hankinnat kohdistaa oikealle kalenterikuukaudelle. Tilitettävä vero lasketaan jokaiselta kalenterikuukaudelta erikseen. Myynnit ja hankinnat kohdistetaan suoriteperusteisesti oikealle kalenterikuukaudelle. Myynnit kohdistetaan sille kalenterikuukaudelle, milloin palvelu on suoritettu. Hankinnat kohdistetaan sille kalenterikuukaudelle, milloin hankinnat on vastaanotettu. (Tomperi 2013a, 60–61.)

Tilitettävä arvonlisävero maksetaan Verohallinnon verotilimaksujen pankkitilille. Kalenterikuukausittain maksettava vero täytyy maksaa viimeistään kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden 12. päivä. Jos maksupäivä on lauantai, sunnuntai tai pyhäpäivä, siirtyy se automaattisesti seuraavalle pankkipäivälle maksettavaksi. Veron maksamisen ohella täytyy samalla antaa myös kausiveroilmoitus, samalla tavoin kuin työnantajasuoritusten. Arvonlisäveron ja työnantajasuoritusten ilmoittamiseen täytyy soveltaa samaa ilmoittamisjakson pituutta ja ne ilmoitetaan samalla kausiverolomakkeella (Liite 5). (Salin 2013, 32–33.)

Esimerkki 1: Työnantajan kausiveroilmoituksen ilmoitusjakson pituus on kalenterikuukausi. Työnantajan kausiveroilmoitus huhtikuulta sisältää

- *työnantajasuoritukset maaliskuulta*
- *tilitettävä arvonlisävero helmikuulta*

Esimerkki 2: Työnantajan kausiveroilmoituksen ilmoitusjakson pituus on neljännesvuosittain. Työnantajan kausiveroilmoitus toukokuulta sisältää

- *työnantajasuoritukset tammi-maaliskuulta*
- *tilitettävä arvonlisävero tammi-maaliskuulta*

Kausiveroilmoituksessa tulee käydä ilmi arvonlisäveron kohdalta:

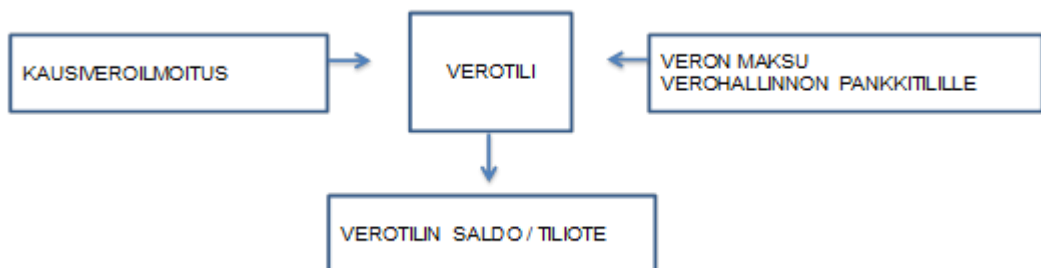
- suoritettavan veron määrä verokannoittain
- vähennettävän veron määrä yhtenä summana
- maksettavan tai palautettavan veron määrä

Tilitettävä vero voi olla myös negatiivinen. Tämä tarkoittaa sitä, että vähennettävien verojen määrä on suurempi kuin suoritettavien verojen. Negatiivinen vero on palautettavaa veroa Verohallinnolta. Palautettavasta verosta, kerrotaan enemmän luvussa 7.5. (Salin 2013, 32–36.)

Kausiveroilmoituksessa ilmoitetaan sekä tilitettävän arvonlisäveron määrä, että työnantajasuoritukset. Luvussa 3.7 kerrotut ilmoittamistavat ja myöhästymiseen liittyvät seikat pätevät myös tilitettävän arvonlisäveron kohdalla.

6.5 Verotili

Ensimmäinen päivä tammikuuta 2010 astui voimaan Verohallinnon ylläpitämä verotilijärjestelmä. Verotilin avulla ilmoitus- ja rahaliikenne vähentyy, Verohallinnon ja yri-
tysten välillä. Verotilijärjestelmä on kolmivaiheinen. Ensimmäinen vaihe astui voimaan 2010 ja se koskettaa oma-aloitteisia veroja, kuten arvonlisäveroa ja työnantajasuorituksia. Toisessa vaiheessa otetaan käyttöön Verohallinnon lähettämät verot, kuten ennakkoverot. Kolmannessa vaiheessa otetaan käyttöön verojen perintään liittyvät toiminnot. Aikataulut toisen ja kolmannen vaiheen alkamiseen on vielä avoinna. (Suomen Yrittäjät 2014b.)

Kuva 5. Verotili (Tomperi 2013a, 68.)

Verotili on maksuton palvelu ja sen käyttäminen edellyttää kirjautumista. Elinkeinonharjoittajan itse maksaessa ja ilmoittaessa hän voi kirjautua omilla pankkitunnuksillaan. Verohallintoa tarjoaa maksutonta Katso-tunnistetta, millä voi myös kirjautua palveluun. Katso-tunnisteen yhtenä ideana on antaa valtuudet ulkopuoliselle taholle, joka hoitaa elinkeinonharjoittajan taloushallintoa. Verotili aktivoituu ensimmäisen tilitapahtuman myötä. Ensimmäinen tilitapahtuma voi olla kausiveroilmoituksen ilmoittaminen tai kun on maksanut veroa verotiliviitenumeroa käyttäen. Verotilille maksaminen onnistuu verkkomaksuna. (Verohallinto 2014g; Verohallinto 2014h.)

Verotilin tapahtumat koostuvat kahdesta tilitapahtumasta. Niitä kutsutaan velvoite- ja hyvitystapahtumiksi. (Verohallinto 2014i.) Velvoitteet ovat Verohallinnolle maksettavia veroja joita ovat muun muassa

- arvonlisävero
- työnantajasuoritukset
- maksuunpanopäätökset
- myöhästymismaksut
- viivästyskorot

Hyvitystapahtumia ovat muun muassa:

- verotilinumeroilla maksettu oma maksu
- palautuspäätökset
- hyvityskorot

Kirjauspv / (Arvopv)	Tilitapahtuma / selite	Määrä	Maksamatta
15.8.2011 (15.8.2011)	Oma maksu	+1 130,50	0,00
15.8.2011 (12.8.2011)	Viivästyskorko 13.8. - 15.8.2011 <i>Ennakonpidätys palkoista ja eläkkeistä heinäkuu 2011</i>	-0,65	0,00
15.8.2011 (12.8.2011)	Viivästyskorko 13.8. - 15.8.2011 <i>Työnantajan sosiaaliturvamaksu heinäkuu 2011</i>	-0,10	0,00
12.8.2011 (12.8.2011)	Ennakonpidätys palkoista ja eläkkeistä heinäkuu 2011 <i>Ilmoitus saapunut 7.8.2011</i>	-984,30	0,00
12.8.2011 (12.8.2011)	Työnantajan sosiaaliturvamaksu heinäkuu 2011 <i>Ilmoitus saapunut 7.8.2011</i>	-146,20	-0,75
12.8.2011 (12.8.2011)	Arvonlisävero kesäkuu 2011 <i>Ilmoitus saapunut 7.8.2011</i>	-1 250,00	-1 250,00

Kuva 6. Verotilin tapahtumat – kirjatut tapahtumat (Verohallinto 2014n).

Tilitapahtumat kirjataan aikajärjestyksessä ja päiväkohtaisesti, mutta niitä ei kirjata reaaliaikaisesti. Tilitapahtumien kirjaaminen on aina kaksi arkipäivää jäljessä, vähintään. Tulevat tilitapahtumat näkyvät verotilillä niin kauan, kun ne kirjataan vaikuttavasti verotilin saldoon. Saldo päivittyy siis sitä mukaan, kun uusia tilitapahtumia kirjaetaan. Kausiveroilmoitus näkyy yleensä seuraavana arkipäivänä ja paperisena annettu ilmoitus muutaman päivän kuluttua. Maksut näkyvät seuraavana tai kahden päivän kuluttua. Tämä riippuu siitä, maksaako Verohallinnon tilipankkien kautta. (Verohallinto 2014i.)

VEROTILIOTE 19.7.2011 - 17.8.2011

Huomautus maksettavasta saldosta

Verotiliote 1/2011

Kirjaus-päivä	Arvo-/eräpäivä	Tapahtuma/ selite	Määrä
		Tiliotejakson alkusaldo 19.7.2011	+0,00
12.8.2011	12.8.2011	Arvonlisävero kesäkuu 2011 Ilmoitus saapunut 7.8.2011	-1 250,00
12.8.2011	12.8.2011	Ennakonpidätys palkoista ja eläkkeistä heinäkuu 2011 Ilmoitus saapunut 7.8.2011	-984,30
12.8.2011	12.8.2011	Työnantajan sosiaaliturvamaksu heinäkuu 2011 Ilmoitus saapunut 7.8.2011	-146,20
15.8.2011	15.8.2011	Oma maksu	+1 130,50
15.8.2011	12.8.2011	Viivästyskorko 13.8.-15.8.2011 Ennakonpidätys palkoista ja eläkkeistä heinäkuu 2011 (suorittamatta 984,30)	-0,65
15.8.2011	12.8.2011	Viivästyskorko 13.8.-15.8.2011 Työnantajan sosiaaliturvamaksu heinäkuu 2011 (suorittamatta 146,20)	-0,10
		Tiliotejakson hyvitykset	+1 130,50
		Tiliotejakson velvoitteet	-2 381,43
		Siirrot verotililtä	+0,00
		Tiliotejakson loppusaldo 17.8.2011*	-1 250,75

Kuva 7. Verotiliote (Verohallinto 2014o).

Verotili täytyy täsmäyttää kuukausittain, jotta kohdekuukaudelta voi tarkistaa ovatko tarvittavat tiedot oikein. Kohdekuukauden tiedoista laaditaan verotiliote. Verotiliotteelta näkyy kausiveroilmoitetut verot ja tehdyt maksut. Myöhästymismaksut, viivästyskorot ja mahdolliset palautukset näkyvät tiliotteelta myös. Jos verotilillä on maksamattomia veroja, tiliotteella on huomautus siitä viivästyskorkoineen. (Verohallinto 2014i; Verohallinto 2014j.)

Mahdolliset verotilin palautukset Verohallinto voi maksaa heti, niiden käsittelyjen jälkeen tai sitten jättää ne verotilille odottamaan. Mahdollinen palautus on yleensä negatiivista arvonlisäveroa. Jos palautuksen jättää verotilille odottamaan, sillä voi kuitata tulevia velvoitteita. Sillä maksamat omat maksut ja hyvitykset jää automaattisesti verotilille odottamaan niiden kuittaamista tuleviin velvoitteisiin. (Verohallinto 2014k.)

7 TAKSITOIMINTA

7.1 Taksiryittäjä X

Taksiryittäjä X on paikkakuntalainen taksiautoilija, joka on vuodesta 1990 asti toiminut taksiryittäjänä. Ensimmäiset taksiajot tuli ajettua jo vuonna 1974 taksirenkinä. Taksirenkinä hän toimi isälleen, joka oli myös taksiryittäjä. Taksirenkinä toimiminen kesti vain muutaman vuoden opiskeluiden ohella ja opiskelun päätettyä hän lähti muun alan työtehtäviin. Vuonna 1990 isän jäädessä eläkkeelle tuli hänestä sukupolvenvaihdoksen myötä taksiryittäjä. Alanvaihdos ei ole häntä tähän päivään mennessä kaduttanut, ja hän on nauttinut työstään. Työpäivät saattavat joskus venyä pitkiksi, mutta usean vuoden kokemuksella siihen on jo tottunut. Ajokilometrejä kertyy vuoden aikana noin 90 000. Taksiryittäjä X on yhdessä muiden taksiryittäjien kanssa vuokrannut liikehuoneiston, mitä he ovat tottuneet sanomaan kopiksi. Koppi on taksiryittäjien taukotila, missä he voivat viettää aikaa työajojen välissä. Taksiryittäjät eivät sentään koko ajan ole työajossa, vaan silloin kun ei ole kyytejä, voi niitä odottaa kopilla. (Taksiryittäjä X, 2014.)

7.2 Taksilupaa

Vain taksiluvalla voi harjoittaa taksitoimintaa, ilman taksilupaa, ei voi siis toimia taksiryittäjänä. Taksiryittäjiä Suomessa on noin 9 500. Jotta voi ryhtyä taksiryittäjäksi täytyy olla jo ajokokemusta ja Taksiliikenteen yrittäjäkoulutus täytyy myös suorittaa. Muita edellytyksiä taksiluvan saamiselle ovat: oikeustoimikelpoisuus, hyvämaineisuus ja kyky vastata taloudellisiin velvoitteisiin. (Suomen Taksiliitto 2014a; Kaakkois-Suomen ELY-keskus 2014b.) Taksilupia on kahdenlaisia: henkilöautolle ja esteettömälle henkilöautolle. Esteetön henkilöauto on niin sanottu invataksi. (Taksiryittäjä X, 2014.)

Kaakkois-Suomen ELY-keskus myöntää kiintiöpaikat Kymenlaakson jokaiselle kunnalle ja ne tarkistetaan vuosittain. Kiintiöpaikkoihin vaikuttavat mm. kysynnän ja tarjonnan laki, ajokilometrit sekä kuntien sosiaali- ja terveystoimen tarpeet. Kymenlaakossa kiintiö on tällä hetkellä 310. Kouvolan liitoskuntien osuus on 152, joista 132 on henkilöautolupia ja 30 esteettömiä henkilöautolupia. (Kaakkois-Suomen ELY-keskus 2014a.)

7.3 Kymenlaakson Taksi Oy

Kymenlaakson Taksi Oy välittää Kymenlaakson taksiyrittäjille kyytejä. Yrityksen toimenkuvaan kuuluvat myös toimintaan liittyvät datapalvelut, kuten taksamittari, ajovälitysterminaali ja kuittitulostin. Datavälineitä yrittäjän ei siis tarvitse itse maksaa, ainoastaan niiden asennus. Kymenlaakson Taksi Oy:n osakkeenomistajina on alueen 202 taksiyrittäjää, ja yksi heistä on taksiyrittäjä X. Yritys ei maksa osakkailleen osinkoja, joten se ei vaikuta taksiyrittäjän verotukseen. Taksiyrittäjien täytyy maksaa yritykselle kuukausimaksua, jotta he välittäisivät kyytejä. (Taksiyrittäjä X, 2014.)

Taksiyrittäjä voi saada kyytejä myös muuta kautta, kun esimerkiksi asiakas soittaa suoraan taksiyrittäjälle. Sairaanhoidon liittyvät pidemmät ajomatkat, voi sopia taksiyrittäjän kanssa suoraan, ilman välikäsiä. Periaatteessa jokaisella taksiyrittäjällä voi olla omat vakioasiakkaansa, joiden kuljetuksia ei välitetä Taksikeskuksen kautta. Tähän menetelmään tuli muutos, joka astui voimaan 7.5.2014. Kela ja Suomen Taksiliitto ovat sopineet suorakorvausmenetelmästä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että niin sanotut ”Kelakyydit”, täytyy välittää Taksikeskuksen kautta. Tämän menetelmän tarkoituksena on yhtenäistää kelakyydit ja tarjota niitä tasapuolisesti kaikille taksiyrittäjille. Tämä kuulostaa oikeudenmukaiselta, mutta taksiyrittäjän vakioasiakkaat kaatoavat kokonaan. (Taksiyrittäjä X, 2014.)

Kymenlaakson Taksi Oy välittää alueen taksiyrittäjille työvuorolistat. Työvuorolistat täytyy hyväksyttää vuosittain Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa. Työvuorolistat toimivat kiertävänä työlistana kolmen taksiautoilijan ryhmänä, eli yhdellä ryhmällä on aina sama työvuoro. Taksiyrittäjille kertyy paljon työtunteja, ja 10 tunnin työpäivä on lyhyt työpäivä taksiyrittäjän mukaan. Näiden työtuntien päälle saattaa vielä kertyä tilausajoa, jotka eivät välity Taksikeskuksen kautta. Tilausajoina on muun muassa asiakkaan vieminen ja hakeminen lentokentältä. (Taksiyrittäjä X, 2014.)

7.4 Suomen Taksiliitto ry

Taksiyrittäjistä 95 % kuuluu taksiliittoon, kuten myös taksiyrittäjä X. Suomen Taksiliitto ry perustettiin vuonna 1945. Taksiyrittäjä X liittyi samalla jäseneksi, kuin aloitti yrittäjänä toimimisen vuonna 1990. Taksiliitto on edunvalvontajärjestö, ja tärkein palvelu taksiyrittäjä X:lle on ollut lainopillinen apu. Lainopillinen neuvonta kuuluu jäsenmaksuun ja jäsenmaksun voi vähentää yrittäjän verotuksessa. Taksiliitto on kolmi-

portainen organisaatio. Ensimmäisenä tulevat paikallisyhdistykset, toisena tulevat alueyhdistykset ja lopuksi Taksiliitto. Liittymällä Taksiliittoon liittyy samalla muihinkin. (Taksiyrittäjä X, 2014.)

7.5 Tulevaisuuden näkymät

Taksiyrittäjä X näkee yrittäjänä toimimisen taksi-alalla hyvänä. Voimaantulleella Kelan suorakorvausmenetelmällä on suuri vaikutus. Sote-kortit eli vammaispalvelulain mukaiset kuljetuskortit sekä sosiaalihuoltolain mukaiset ikäihmisten kuljetuskortit lisääntyvät. Erään lehtiartikkelin mukaan kouvolaalainen taksiyrittäjä saa neljänneksen tuloistaan Kelalta. Tämän seurauksena moni taksiluvan henkilöautolle saaneista miettii, voiko taksilupaan sisällyttää esteettömyyttä koskevia vaatimuksia. Paikkakunta-kohtaisesti Taksiyrittäjä X näkee isoa lovea taksiyrittäjien määrään. Tähän vaikuttaa uuden sairaalan Ratamo-keskuksen rakentaminen. Kouvolan alueen sairaala on tähän asti sijainnut Kuusankoskella sairaalanmäellä. Uuden sairaalan siirtyminen Kouvolan puolelle vaikuttaa suuresti Kuusankoskella toimiviin taksiyrittäjiin. Tämän vuoden loppussa yrittäjän eläkeikä lähestyy, mutta eläkkeelle hän ei voi vielä jäädä. Elinkeinotoiminta jatkuu ainakin vielä seuraavat kolme vuotta. (Taksiyrittäjä X, 2014.)

8 ELINKEINOTOIMINTA ELÄKKEELLÄ

8.1 Eläkejärjestelmä

Suomen eläkejärjestelmä jakautuu kahteen eri eläkevakuutukseen muotoon, lakisääteisiin ja vapaaehtoiseen. Lakisääteinen eläkevakuutus koostuu työeläkkeestä, kansaneläkkeestä ja takuueläkkeestä. Työeläkelainsäädäntö on keskeisin laki, joka säätelee lakisääteisiä eläkkeitä. Vapaaehtoinen eläkevakuutus on nimensä mukaisesti vapaaehtoisia, ja ne ovat yksilö-, yritys- tai toimialatasoisia. Vakuutuslainsäädäntö on keskeisin laki, mikä säätelee vapaaehtoisia eläkevakuutuksia. (Eläketurvakeskus 2014d; Järvenoja & Saarinen 2001, 13–14.)

Kuva 8. Työeläkejärjestön toimeenpano (Eläketurvakeskus 2014f, 7).

Eläkejärjestelmän hallinnointi on hajautettu eri tahoille. Yksityiset vakuutusyhtiöt hoitavat ja tarjoavat lakisääteisiä eläkkeitä, kuten työeläkevakuutusta ja tapaturmavakuutusta. Eläketurvakeskus koordinoi kaikkia yksityisiä vakuutusyhtiöitä ja työeläkejärjestelmää valvovat Finanssivalvonta ja sosiaali- ja terveysministeriö. Kansaneläkettä valvoo Kansaneläkelaitos. (Eläketurvakeskus 2014c; Järvenoja & Saarinen 2001, 13–14.)

8.2 Lakisääteinen eläkevakuutus

Kansaneläke kattaa kaikki Suomessa asuvat ja työeläke koko työvoiman. Työ- ja kansaneläke täydentävät toisiaan. Työeläketurva karttuu ansiotyöstä, joten lähes kaikki saavat työeläkettä. Työntekijöillä työeläketurva vakuutetaan TyEL:n mukaan ja elinkeinonharjoittajan yrittäjän eläkelain (YEL) mukaan. Kansaneläke vähenee suhteessa työeläkkeen noustessa. Suomessa 57 % saivat pelkkää työeläkettä vuoden 2013 lopussa. Jäljelle jäävä osuus sai työeläkkeen lisäksi kansaneläkettä tai sitten pelkkää kansaneläkettä. (Eläketurvakeskus 2014e; Eläketurvakeskus 2014f; Eläketurvakeskus 2014g.)

8.3 Vapaaehtoinen eläkevakuutus

Lakisääteisen eläkevakuutuksen lisäksi voi ottaa myös vapaaehtoisen eläkevakuutuksen tai sijoittamalla pitkäaikaissäästötilin kautta eli tehdä PS-sopimuksen. Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ideana on kartuttaa lisää eläkettä. Vapaaehtoinen eläkevakuutus on säästövakuutus. Vakuutusmaksua maksetaan jatkuvasti esimerkiksi kuukausittain ja vakuutusyhtiö sijoittaa maksut tuottavasti, vähentäen käsittelymaksut. Kertyneet säästöt ja tuotot laitetaan maksuun eläkeiän alkaessa, esimerkiksi kuukausittain. Vapaaehtoinen eläkevakuutus sisältää usein henkivakuutusturvan. Eläkesäästö turvataan usein 100 %:sti kuoleman varalta. Kuolemantapauksessa vakuutuskorvaus maksetaan määrätylle edunsaajalle. Vapaaehtoinen eläkevakuutusmaksu ja siihen sisällytetty kuolemanvaraturva ovat verovähennyskelpoisia. (Järvenoja & Saarinen 2001, 13–15; OP-Pohjola-ryhmä 2014, 5,7; Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014d.)

Maksetut vakuutusmaksut ovat verovähennyskelpoisia 5 000 euroon asti, ja vähennys tapahtuu ensisijaisesti pääomatuloista. Pääomaveron määrä on joko 30 % tai 32 %, riippuen pääomatulojen määrästä. Suurimman vähennyksen määrä voi siis olla 1 600 euroa. Vähennyksen saa silloin, kun maksetut vakuutusmaksut ovat 5 000 euroa ja pääomatulot yli 40 000 euroa, jolloin pääomaveron määrä on 32 %. Pääomatulojen ollessa alle 40 000 euroa, pääomaveron määrä on 30 %. Suurin vähennyksen määrä voi olla silloin 1 500 euroa. (Järvenoja & Saarinen 2001, 13–15; OP-Pohjola-ryhmä 2014, 5,7; Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014d.)

Esimerkki 1:

Maksetut vakuutusmaksut	5 000 euroa	
Pääomatulot	45 000 euroa	
Pääomaveron määrä	32 prosenttia	
$5\,000 \cdot 32\% =$	1 600 euroa	← Maksimivähennys

Esimerkki 2:

Maksetut vakuutusmaksut	5 000 euroa
Pääomatulot	35 000 euroa
Pääomavero	30 prosenttia
$5\,000 * 30\% =$	1 500 euroa

Pääomatulot saattavat olla liian vähäiset, jolloin vähennystä ei voi tehdä täysimääräisesti. Vähennys tapahtuu niin, että jäljelle jäävä osuus vähennetään erityisenä alijäämähyvityksenä ansiotulosta. Pääomatuloja ei myös välttämättä ole ollenkaan. Vähennys tapahtuu silloin kokonaisuudessaan erityisenä alijäämähyvityksenä ansiotulosta. (OP-Pohjola-ryhmä 2014, 7.)

Esimerkki:

Maksetut vakuutusmaksut	5 000 euroa	
Pääomatulot	2 800 euroa	
Pääomavero	30 prosenttia	
$2\,800 * 30\% =$	840 euroa	← Vähennys pääomatulosta
Jäljelle jäävä osuus	2 200 euroa	
$2\,200 * 30\% =$	660 euroa	← Vähennys ansiotulosta

Vapaaehtoinen eläkevakuutus on sidottu yleisen vanhuuseläkkeen eläkeikään. Alaikäraja on tällä hetkellä 63 vuotta. Eläkeiät ovat muuttuneet vuosien varrella useasti. Periaatteessa, mitä aikaisemmin on ruvennut säästämään, sitä alhaisempi eläkeikä on. Alaikäraja saattaa olla reilusti alle 60 vuotta, vanhemmissa eläkevakuutusopimuksissa. Hallitus on jättänyt eduskunnalle lakimuutosehdotuksen vakuutusmaksujen vähennysoikeudesta. Tarkoituksena on liittää vakuutusmaksujen veroetuihin ehto, vapaaeh-

toisen eläkkeen nostamisesta yläikärajasta lähtien. Vakuutusmaksut ovat verovähennyskelpoisia, vain jos niitä ruvetaan nostamaan 68 vuodesta lähtien. Hallituksen lakimuutosehdotus perustuu kasvaneeseen elinajanodotteeseen ja työelämän pidentämiseen. (HE 90/2012; TalousSuomi 2014; Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014d.)

8.4 YEL-vakuutus

Elinkeinonharjoittajan täytyy itse hankkia oma eläkevakuutuksensa. YEL määrittelee tietyt edellytykset, milloin vakuutus on lakisääteinen. Elinkeinotoiminta jolla on taloudellista ja laajaa merkitystä alusta alkaen, on yleensä riittävä tekijä pakolliselle vakuutukselle. Eläkevakuutukseen kuuluvat vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläke. (Eläketurvakeskus 2014a, 61, 69.)

Vakuutusmaksun suuruutta laskiessa otetaan huomioon YEL-työtulo. YEL-työtulo tarkoittaa, että eläkevakuutusyhtiö, mistä YEL-vakuutus on otettu, määrittelee yrittäjän työpanoksen. Työpanos määritellään siten, että se vastaa maksettua palkkaa tai korvausta jonkun muun ammattitaitoisen henkilön tekemänä. Työpanos vastaa nimenomaan elinkeinonharjoittajan omaa työpanosta, eikä siis elinkeinotoiminnan taloudellista tulosta. YEL-työtulon perusteella määrätty myös elinkeinonharjoittajan sairaanhoito- ja päivärahamaksu. Pakollisen YEL-vakuutuksen voi vähentää kokonaan verotuksessa. Vähentäminen onnistuu elinkeinonharjoittajan henkilökohtaisista ansiotuloista. (Eläketurvakeskus 2014a, 61, 70–71, 74.)

YEL-vakuutuksen voi ottaa mistä tahansa eläkevakuutusyhtiöstä. Vakuutusmaksun suuruus pysyy kuitenkin aina samana. Maksuprosentit vaihtelevat vuosittain ja sen tarkistaa sosiaali- ja terveysministeriö. Periaate on se, että yli 53-vuotiailla on paremman eläkekarttuman vuoksi korkeampi eläkemaksu. Vuonna 2014 maksuprosentit ovat alle 53-vuotiaille 23,3 % ja yli 53-vuotiailla 24,8 % työtulosta. (Ilmarinen 2014.)

Taulukko 4. YEL-maksut 2013 ja 2014

YEL-maksuprosentit	2013, %	2014, %
alle 53-vuotias yrittäjä	22,50	23,30
53 vuotta täyttänyt yrittäjä	23,85	24,80

Eläkettä karttuu prosentuaalisesti iän mukaan. 18–52-vuotiaana eläkettä karttuu 1,5 %, 53–62-vuotiaana eläkettä karttuu 1,9 % ja 63–67-vuotiaana 4,5 %. (Eläketurvakeskus 2014h, 11.)

Taulukko 5. Iänmukaiset eläkekattumat

Ikä	Eläkekattuma
18 – 52	1,5 %
53 – 62	1,9 %
63 – 67	4,5 % / 1,5 %

8.5 YEL-eläkkeen määrä

YEL-vakuutus kartuttaa elinkeinonharjoittajan työeläkettä. Työeläke on tulonlähde sen jälkeen, kun elinkeinotoimintaa loppuu. Eläkkeen suuruuteen vaikuttavat, työtulot, iänmukaiset työeläkekattumat, elinaikakerroin ja indeksit Elinkeinoharjoittajan YEL-eläke lasketaan samalla tavalla kuin työntekijän eläke. (Eläketurvakeskus 2014h, 11; Eläketurvakeskus 2014j, 8.)

Vuodesta 2005 alkaen työeläkekattumat ovat laskettu jokaiselta kalenterivuodelta erikseen. Työeläkkeet jotka on karttunut ennen vuotta 2005, sovelletaan silloisia voimassa olevia lakeja. Jos elinkeinonharjoittaja on toiminut aikaisemmin työntekijänä ja saanut palkkaa, lasketaan karttuneet työeläkkeet yhteen. (Eläketurvakeskus 2014h,

11.) Elinkeinonharjoittajan eläkevakuutusyhtiö lähettää vuosittain työeläkeotteen karttuneista eläkkeistä.

Elinajanodotteen noustessa on otettu käyttöön elinaikakerroin tarkistamaan työeläkettä. Elinaikakerroimen tarkoituksena on sopeuttaa työeläkettä elinajanodotteen muutoksiin. Elinaikakerroin on otettu käyttöön vuoden 2010 alkaneisiin työeläkkeisiin. Käytännössä elinaikakerroin toimii siten, että elinajanodotteen noustessa, pienenee kuukausittainen työeläke. Elinaikakerroin ei pienennä maksettavaa eläkekertymää koko eläkeajalta, jos elinajanodotteen nousemiseen vastaavaan ikään asti elää. (Eläketurvakeskus 2014h, 14–15; Eläketurvakeskus 2014i.)

Elinaikakerroin lasketaan jokaiselle ikäluokalle, alkaen 62 vuoden iästä. Vertailukohteenä toimii vuoden 2009 elinaikakerroin, arvoltaan 1,00000. Elinaikakerroin vaikutti siis ensimmäisen kerran vuonna 2010 alkaneisiin eläkkeisiin. Vuonna 2010, 62 vuoden iässä olivat vuonna 1948 syntyneet. Vuoden 2014 elinaikakerroimen arvon on 0,97522. Ikäluokkien kertoimissa otetaan huomioon myös alle 62 vuotiaat, jotka jostain syystä jäävät eläkkeellä jo silloin. (Eläketurvakeskus 2014h, 14; Eläketurvakeskus 2014i.)

Taulukko 6. Vuonna 2014 eläkkeelle siirtyvien elinaikakerroin

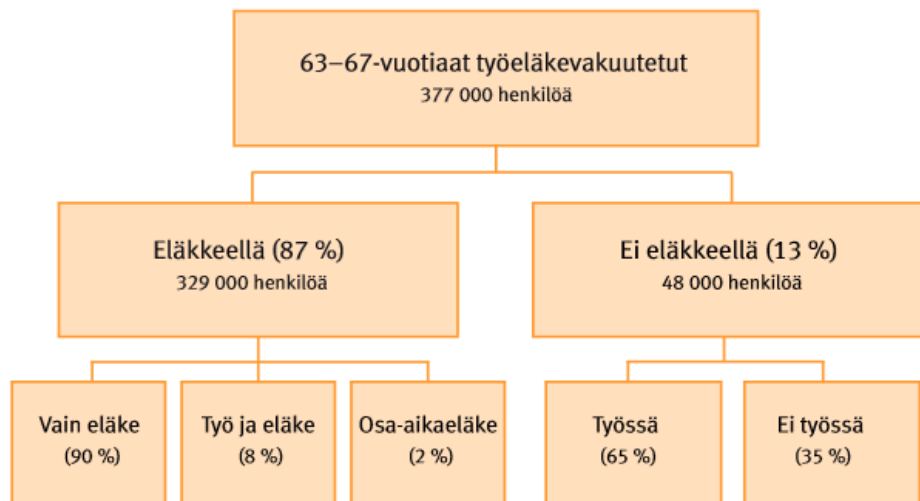
Eläkkeellesiirtymisikä	Syntymävuosi	Elinaikakerroin	Kuukausieläkkeen pienennys, %
62	1952	0,97552	2,4
63	1951	0,97914	2,1
64	1950	0,98351	1,6
65	1949	0,98689	1,3
66	1948	0,99170	0,8
67	1947	1.00000	0,0

Työeläkkeen suuruuteen vaikuttaa vielä palkkakerroin ja työeläkeindeksi. Palkkakerroimen avulla työeläkettä tarkistetaan laskentavaiheessa. Palkkakertoimen tarkoitus on säilyttää kertyneiden työtulojen arvo. Palkkakerroin vaihtelee vuosittain, ja vuoden 2014 palkkakerroin on 1,350. Kertyneiden työtulojen arvoon vaikuttavat työtulojen- ja

kuluttajahintojen muutokset. Työtulojen muutos paino on 80 % ja kuluttajahintojen 20 %. Kun lopullinen työeläke on laskettu, maksettua työeläkettä tarkistetaan vielä vuosittain työeläkeindeksillä. Työeläkeindeksit vaihtelevat vuosittain ja vuoden 2014 työeläkeindeksin pisteluku on 2509. Työeläkeindeksin tarkoitus on sama kuin palkkaker-toimen, mutta muutos painoprosentit ovat erisuuruiset. Työtulojen muutos paino on 20 % ja kuluttajahintojen muutos paino on 80 %. (Eläketurvakeskus 2014h, 14.)

8.6 Elinkeinotoiminta eläkeiässä

Iänmukaiset eläkekattumat ovat houkuttimia elinkeinotoiminnan jatkamiselle eläke-iän jälkeen. Iänmukaiset eläkekattumat ovat porrastettu kolmen ikäryhmän mukaan. Kolmannen ikäryhmän eli 63–68-vuotiaiden eläkekattumaprosentti on jopa 4,5 %, mikä on 3 % enemmän kuin ensimmäisen ikäryhmän kattumisprosentti. 4,5 %:n eläkekattumisen lisäksi karttuu lisäksi vielä uutta eläkettä 1,5 %. Elinkeinonharjoittaja voi siis 63–68 vuoden iässä luontevasti siirtyä eläkkeelle. 68 ikävuoden jälkeen voi vielä jatkaa elinkeinotoimintaa. Elinkeinonharjoittaja voi jatkaa elinkeinotoimintaa ilman YEL-vakuutusta tai ottaa vapaaehtoisen YEL-vakuutuksen. (Eläketurvakeskus 2014l, 8; Eläketurvakeskus 2014a, 75.)

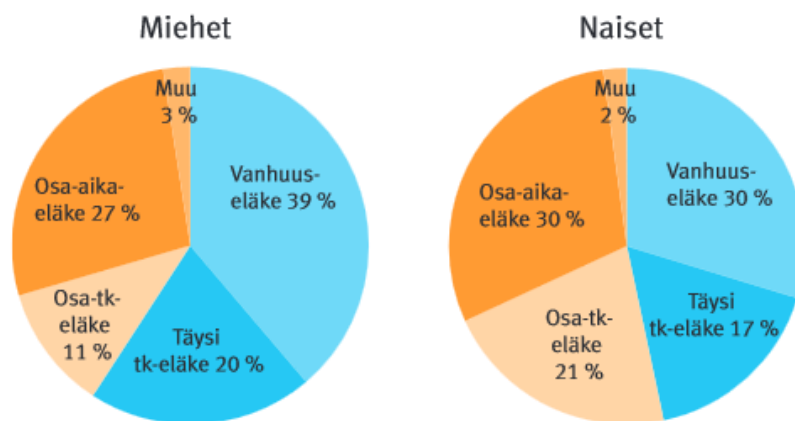

Kuva 9. 63–67-vuotiaiden työeläkevakuutettujen työssäkäynti ja eläkkeelläolo 31.12.2011 (Eläketurvakeskus 2014k, 15).

Eläketurvakeskus on julkaissut lokakuussa 2013 tilastoraportin eläkeläisten työnteosta vuosina 2007–2011. Kohderyhmänä ovat kaikki työeläkevaltuutetut eli myös elinkei-

nonharjoittajat kuuluvat kohdetyhmään. Tilastoraportti perustuu Eläketurvakeskuksen tilastorekistereihin ja Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen aineistoihin. (Eläketurvakeskus 2014k, 4,9.)

Kuvassa yhdeksän on huomioitu vain 63–67 vuotiaat työeläkevaltuutetut, joita on ollut vuoden 2011 lopussa, 377 000 henkilöä. Suurin osa eli 329 000 henkilöä on eläkkeellä. Henkilömäärästä 90 % saa pelkkää eläkettä, 8 % on töissä ja saa myös eläkettä ja 2 % on osa-aikaeläkkeellä. Jäljelle jäävä osuus eli 48 000 henkilöä ei ole eläkkeellä. Henkilömäärästä 65 % on töissä ja loput 35 % ei ole eläkkeellä eikä töissä. (Eläketurvakeskus 2014k, 13.)

Kuva 10. Joulukuussa 2011 työssä olleiden eläkeläisten eläkelaji, 18–68-vuotiaat (Eläketurvakeskus 2014k, 18).

Kuvasta 10 huomaa, että miesten ja naisten välillä on suuria eroja eläkeryhmittäin. Miehet tai naiset eivät ole yksinomaan johtoasemissa, missään eläkeryhmässä. Miehet tekevät töitä enemmän vanhuuseläkkeen ja täyden työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla. Naiset tekevät enemmän töitä osatyökyvyttömyyseläkkeellä ja osa-aikaeläkkeellä. (Eläketurvakeskus 2014k, 19.)

Elinkeinonharjoittaja voi siirtyä osa-aikaeläkkeelle, jos siihen liittyvät edellytykset sen suovat. YEL-työtuloja ja elinkeinonharjoittajan omaa työpanosta täytyy vähentää puolella alkuperäisestä. Elinkeinonharjoittajalla täytyy olla kertyneitä työeläkkeitä vähintään viideltä vuodelta, viimeisen 15 vuoden ajalta. Lisäksi 58–67-vuotiaan elinkeinonharjoittajan on täytynyt harjoittaa varsinaista elinkeinotoimintaa vähintään 12

kuukautta, viimeisen 18 kuukauden ajalta. Elinkeinonharjoittajan täytyy siis jatkaa elinkeinotoimintaa siirtyessään osa-aikaeläkkeelle. Jos elinkeinotoiminnan haluaa lopettaa ja silti siirtyä osa-aikaeläkkeelle, täytyy elinkeinonharjoittajan siirtyä esimerkiksi TyEL:n piiriin. Osa-aikaeläkkeellä karttuu uutta eläkettä iänmukaisten eläkekarttumien mukaisesti. (Eläketurvakeskus 2014j, 35; Eläketurvakeskus 2014l, 9.)

Elinkeinonharjoittaja voi siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle, jos elinkeinotoimintaa ei pystytä harjoittamaan sairauden takia. Työkyvyttömyyseläkettä on neljänlaista: täysi työkyvyttömyys- tai osatyökyvyttömyyseläke sekä kuntoutus- tai osakuntoutustuki. Täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään jos elinkeinotoiminnan harjoittaminen vähenee 60 %, ja osatyökyvyttömyyseläke myönnetään, jos elinkeinotoiminnan harjoittaminen vähenee 40 %. Kuntoutustuet myönnetään aina tietylle ajanjaksolle. Työkyvyttömyyden aikana voi kuitenkin harjoittaa elinkeinotoimintaa siten, että täyden työkyvyttömyyden ohella 40 % ja osatyökyvyttömyyden ohella 60 %. (Eläketurvakeskus 2014h, 12.)

8.7 Eläkevakuutusmaksulaskelmat

YEL-työtulosta kertyy elinkeinonharjoittajan työeläke. Eläkkeen suuruuteen vaikuttaa pitkälti se, onko YEL-työtulo määritelty oikein, vuosi vuodelta.

Vuosityöaika, h/v (yrittäjä ilmoittaa)	Yrittäjän työtulo, euroa/v
1 000 – 1 500 (osa-aikaista)	12 500 – 18 000
1 500 – 1 600	18 000 – 19 500
1 600 – 1 800	19 500 – 21 500
1 800 – 2 000	21 500 – 24 000
2 000 – 2 200 (täysiaikaista)	24 000 – 27 000
2 200 – 2 400	27 000 – 29 000
2 400 –	29 000 –

Kuva 11. Työtulo-ohjeet toimialoittain, Suomen Taksiliitto (Eläketurvakeskus 2014a, 34).

Taksiliiton työehtosopimuksen taulukkopalkkojen avulla voidaan määrittellä taksiryttäjän työtulo. Työehtosopimus vastaa tilannetta 1.1.2011, ja siinä tarkoitetaan kuljetta-

jia, joiden työaika on 2 000 h/v. Tämän laskelman perusteella minimityötuloksi tulee 24 000 euroa vuodessa. (Eläketurvakeskus 2014a.)

Alla olevissa laskelmissa näkyy toimeksiantajan tähän asti kertyneet eläkkeet, ennen ikävuotta 63. Vuoteen 2005 asti kertyneet eläkkeet ovat laskettu yhteen, sillä vuodesta 2005 alkaen työeläkekarttumat on laskettu jokaiselta kalenterivuodelta erikseen.

Taulukko 7. Kertyneet eläkkeet 2005-2013

	YEL-työtulo	länmukainen eläkekarttuma	Kertynyt eläke vuosi	Kertynyt eläke kuukausi	Vuoden 2014 Indeksitarkistus 1,73 %
Vuosi 2005	22 528,13 €	1,90 %	428,03 €	35,67 €	47,65 €
Vuosi 2006	23 295,14 €	1,90 %	442,61 €	36,88 €	47,65 €
Vuosi 2007	24 105,97 €	1,90 %	458,01 €	38,17 €	47,65 €
Vuosi 2008	24 631,92 €	1,90 %	468,01 €	39,00 €	47,65 €
Vuosi 2009	26 122,11 €	1,90 %	496,32 €	41,36 €	47,65 €
Vuosi 2010	26 976,78 €	1,90 %	512,56 €	42,71 €	47,65 €
Vuosi 2011	27 458,90 €	1,90 %	521,72 €	43,48 €	47,65 €
Vuosi 2012	28 291,65 €	1,90 %	537,54 €	44,80 €	47,65 €
Vuosi 2013	29 584,60 €	1,90 %	562,11 €	46,84 €	47,65 €
					428,87 €

Vuoteen 2005 asti kertyneet eläkkeet

1 040,35 €

Karttuneet eläkkeet yhteensä

1 469,22 €/kk

Vapaaehtoinen eläke kerryttää lisää eläkettä lakisääteisen rinnalle. Kertyneeseen tuottoon vaikuttaa paljon se, kuinka monta vuotta on sijoittanut ja kuinka riskialttiisti tuotot ovat sijoitettu. Toimeksiantaja lopetti vapaaehtoisen eläkkeen maksamisen vuonna 2011 ja alkaa nostaa sitä takaisin vuodesta 2014. Kertynyttä tuottoa maksetaan 10 vuoden ajan kuukausittain.

Vapaaehtoinen eläke	18 422,86 €/v
Kuukausikohtainen lisäeläke	153,52 €/kk
Lakisääteinen eläke	1 469,22 €/kk
Vapaaehtoinen eläke	153,52 €/kk
Yhteensä	<u>1 622,74 €/kk</u>

Eläkkeellesiirtymisiän ollessa 63 vuotta, elinaikakerroin on 0,97914 ja kuukausikohtaisen eläkkeen pienennysprosentti on 2,1.

Eläkkeelle jäämisvuosi	2014
Lakisääteinen eläke	1 469,22 €/kk
Kuukausikohtainen pienennys 2,1%, lakisääteisestä eläkkeestä	<u>-30,85 €/kk</u>
Vapaaehtoinen eläke	153,52 €/kk
Yhteensä	<u>1 591,89 €/kk</u>

Elinkeinonharjoittaja voi siis jatkaa elinkeinotoimintaa eläkkeellä ilman, että maksaa YEL-maksua. Tämä tarkoittaa tietysti sitä että eläkettä ei kerry enää sen jälkeen, vaan elinkeinonharjoittaja alkaa nostaa YEL-eläkettä. Elinkeinonharjoittaja voi jatkaa YEL-vakuutusta ottaen vapaaehtoisen YEL-vakuutuksen. Siinä tapauksessa eläkekarttumaprocentti nousee 4,5 %:iin

Koska vuoden 2014 YEL-työtulo on vain tiedossa, oletuksena on käytetty seuraaville vuosille samaa YEL-työtuloa. Indeksikorotuksia ei ole laitettu ollenkaan, eli mahdollisesti kuukausikohtaiset eläkkeet nousisivat vielä. Laskelman perusteella voidaan tehdä olettamattomat, jos eläkkeelle siirtyä myöhemmällä iällä. Vapaaehtoinen eläke pysyy samana.

Taulukko 8. Tulevan YEL-työtulon määrä

	YEL-työtulo	Äänmukainen eläkekattuma	Kertynyt eläke vuosi	Kertynyt eläke kuukausi	Indeksitarkistus
Vuosi 2014	29 564,52 €	4,50 %	1 330,40 €	110,87 €	
Vuosi 2015	29 564,52 €	4,50 %	1 330,40 €	110,87 €	
Vuosi 2016	29 564,52 €	4,50 %	1 330,40 €	110,87 €	
Vuosi 2017	29 564,52 €	4,50 %	1 330,40 €	110,87 €	
Vuosi 2018	29 564,52 €	4,50 %	1 330,40 €	110,87 €	
Yhteensä				554,33 €	
Vuoteen 2005 asti kertyneet eläkkeet				1 040,35 €	
Kuukausikohtainen lisäeläke				153,52 €/kk	
Yhteensä				1 637,34 €/kk	

Kuukausikohtainen eläke vuonna 2015:

Eläkkeelle jäämisvuosi	2015
Lakisääteinen eläkekertymä vuoden 2013 lopussa	1 469,22 €/kk
Lakisääteinen eläkekertymä, kertymä vuonna 2014	110,87 €/kk
Yhteensä	1 580,09 €/kk
Kuukausikohtainen pienennys 1,6 %, lakisääteisestä eläkkeestä	<u>-25,28 €/kk</u>
Vapaaehtoinen eläke	153,52 €/kk
Yhteensä	<u>1 708,33 €/kk</u>

Kuukausikohtainen eläke pienenee 1,6 % lakisääteisestä eläkkeestä. Euroissa kuukausieläke pienenee 25,28 €. Vapaaehtoinen eläke tavallaan kattaa kuukausikohtaisen vähennyksen ja tuo vielä vähennyksen jälkeenkin lisää eläkettä. Vuonna 2015 kuukausikohtainen eläke on 1 708,33 €.

Kuukausikohtainen eläke vuonna 2016:

Eläkkeelle jäämisvuosi	2016
Lakisääteinen eläkekertymä vuoden 2014 lopussa	1 580,09 €/kk
Lakisääteinen eläkekertymä, kertymä vuonna 2015	110,87 €/kk
Yhteensä	1 690,96 €/kk
Kuukausikohtainen pienennys 1,3 %, lakisääteisestä eläkkeestä	-21,98 €/kk
Vapaaehtoinen eläke	153,52 €/kk
Yhteensä	<u>1 822,50 €/kk</u>

Kuukausikohtainen eläke pienenee 1,3 % lakisääteisestä eläkkeestä. Euroissa kuukausieläke pienenee 21,98 €. Vapaaehtoinen eläke tavallaan kattaa kuukausikohtaisen vähennyksen ja tuo vielä vähennyksen jälkeenkin lisää eläkettä. Vuonna 2016 kuukausikohtainen eläke on 1 822,50 €.

Kuukausikohtainen eläke vuonna 2017:

Eläkkeelle jäämisvuosi	2017
Lakisääteinen eläkekertymä vuoden 2015 lopussa	1 690,96 €/kk
Lakisääteinen eläkekertymä, kertymä vuonna 2016	110,87 €/kk
Yhteensä	1 801,83 €/kk
Kuukausikohtainen pienennys 0,8 %, lakisääteisestä eläkkeestä	-14,42 €/kk
Vapaaehtoinen eläke	153,52 €/kk
Yhteensä	<u>1 940,93 €/kk</u>

Kuukausikohtainen eläke pienenee 0,8 % lakisääteisestä eläkkeestä. Euroissa kuukausieläke pienenee 14,42 €. Vapaaehtoinen eläke tavallaan kattaa kuukausikohtaisen vähennyksen ja tuo vielä vähennyksen jälkeenkin lisää eläkettä. Vuonna 2017 kuukausikohtainen eläke on 1 940,93 €.

Kuukausikohtainen eläke vuonna 2018:

Eläkkeelle jäämisvuosi	2018
Lakisääteinen eläkekertymä vuoden 2016 lopussa	1 801,83 €/kk
Lakisääteinen eläkekertymä, kertymä vuonna 2017	110,87 €/kk
Yhteensä	1 912,70 €/kk
Kuukausikohtainen pienennys 0 %, lakisääteisestä eläkkeestä	0 €/kk
Vapaaehtoinen eläke	153,52 €/kk
Yhteensä	<u>2 066,22 €/kk</u>

Kuukausikohtainen pienennysprosentti nollaantuu vuonna 2018 ja silloin kuukausikohtainen ei pienenny prosentuaalisesti ollenkaan. Vuonna 2018 saa nostaa täyttä eläkettä ja vapaaehtoinen eläke tuo kuukausittain lisää 153,52 €. Vuonna 2018 kuukausikohtainen eläke on 2 066,22 €

Jos YEL-vakuutusta jatkaa vapaaehtoisena eläkeiässä, täytyy ottaa myös huomioon maksettavat YEL-maksut. Oletuksena kaikille vuosille vuoden 2014 YEL-työtulo ja maksuprosentti.

Taulukko 9. YEL-maksut 2014–2018

	YEL-työtulo	Maksuprosentti	Vuosikohtainen	Kuukausikohtainen
Vuosi 2014	29 564,52 €	24,80 %	7 332,00 €	611,00 €
Vuosi 2015	29 564,52 €	24,80 %	7 332,00 €	611,00 €
Vuosi 2016	29 564,52 €	24,80 %	7 332,00 €	611,00 €
Vuosi 2017	29 564,52 €	24,80 %	7 332,00 €	611,00 €
Vuosi 2018	29 564,52 €	24,80 %	7 332,00 €	611,00 €

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Eläkelaskelmien pohjalta pystytään toteamaan se, että mitä myöhäisempi eläkkeellejäämisikä on, sitä enemmän eläkettä kertyy. Tähän vaikuttaa pitkälti se, että 63 ikävuoden jälkeen eläkekattumaprosentti nousee 1,9 prosentista 4,3 prosenttiin ja samalla alkaa karttumaan uutta eläkettä 1,5 prosenttia.

Toimeksiantajan tulevan eläkekattuman suuruuteen vaikuttaa myös hänen maksamansa vapaaehtoinen eläkevakuutusmaksu. Vapaaehtoista eläkevakuutusmaksua on ruvettua maksamaan ajoissa, joten siitä on kertynyt hyvin säästöä. Vapaaehtoisella eläkevakuutusmaksulla on suuri rooli toimeksiantajan tulevan eläkkeen karttumiseen. Kun vapaaehtoisen säästämisen aloittaa ajoissa, se kerryttää vuosien varrella suuret säästöt ja tuo lisäeläkettä.

Toinen vaikuttava seikka on se, että toimeksiantaja voi jatkaa elinkeinotoimintaansa ilman YEL-vakuutusta. Jos elinkeinonharjoittaja jatkaa elinkeinotoimintaansa ilman YEL-vakuutusta, ei myöskään eläkettä enää kerry. YEL-maksut ovat siis sidottu elinkeinonharjoittajan työtuloon, joka määräytyy elinkeinotoiminnan tuloksesta. Mielestäni elinkeinonharjoittajan kannattaa jatkaa YEL-vakuutuksen maksamista, sillä se kerryttää uutta eläkettä sekä nostattaa eläkekattumaa. Tietysti YEL-maksut täytyy maksaa, mutta niistä saama kertymä on mielestäni suurempi kuin niistä maksetut menot. Tietysti elinkeinotoiminnassa pitää huomioida muut kustannukset ja menot mitä tulee vastaan.

Omat kehotukseni toimeksiantajalle ovat, että hän ottaisi vapaaehtoisen YEL-vakuutuksen ja rupeaisi nostamaan vain vapaaehtoista eläkettä. Näin toimeksiantajalle kertyy edelleen työeläkettä kahden eri prosenttiyksikön verran. Ymmärtääkseni toimeksiantajan kiinnostus ja terveydentila eivät ole este jatkaa elinkeinotoimintaa, joten huolta voi vielä jatkaa muutaman vuoden. Tietysti muutokset taksitoiminnassa ja tulevaisuudet näkymät Kouvolan seudulla ovat ristiriitaiset. Elinkeinotoiminta tulee joko lisääntymään tai sitten vähentymään huomattavasti.

LÄHTEET

Eläketurvakeskus 2014a. Yrittäjän työtulo. Saatavissa:

http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2712_459_440_3034_43/http%3B/content.etk.fi%3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/julkaisut/esitteet/yrittajan_tyotulo_2011_7.pdf [viitattu 18.3.2014].

Eläketurvakeskus 2014b. Eläkeneuvotteluryhmä sopi vuoden 2014 työeläkemaksuista. Saatavissa:

http://www.etk.fi/fi/service/etusivu/304/arkisto?contentPath=fi/uutiset_uusi/01112013_elakeneuvotteluryhma_sopi_vuoden_2014_tyolakemaksuista&date=01.11.2013&tab=news [viitattu 21.3.2014].

Eläketurvakeskus 2014c. Eläkejärjestelmän hallinto ja valvonta. Saatavissa:

http://www.etk.fi/fi/service/el%C3%A4kej%C3%A4rjestelm%C3%A4n_hallinto_ja_valvonta/287/el%C3%A4kej%C3%A4rjestelm%C3%A4n_hallinto_ja_valvonta [viitattu 6.5.2014].

Eläketurvakeskus 2014d. Työeläkejärjestelmä kuvina. Saatavissa:

http://www.etk.fi/fi/service/ty%C3%B6el%C3%A4kej%C3%A4rjestelm%C3%A4_kuvina/490/ty%C3%B6el%C3%A4kej%C3%A4rjestelm%C3%A4_kuvina [viitattu 6.5.2014].

Eläketurvakeskus 2014e. Eläke osana sosiaaliturvaa. Saatavissa:

http://www.etk.fi/fi/service/el%C3%A4ke_osana_sosiaaliturvaa/234/el%C3%A4ke_osana_sosiaaliturvaa [viitattu 19.5.2014].

Eläketurvakeskus 2014f. Työeläkevakuutus kattaa ansiotyöskentelyn. Saatavissa:

http://www.etk.fi/fi/service/el%C3%A4keturvan_kattavuus_ja_vakuuttaminen/235/el%C3%A4keturvan_kattavuus_ja_vakuuttaminen [viitattu 19.5.2014].

Eläketurvakeskus 2014g. Eläke-etuudet. Saatavissa:

<http://www.etk.fi/fi/service/el%C3%A4ke-etuudet/239/el%C3%A4ke-etuudet> [viitattu 19.5.2014].

Eläketurvakeskus 2014h. Kokonaiseläke. Saatavissa:

http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2712_459_440_3034_43/http%3B/content.etk.fi%3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/julkaisut/katsaukset_ja_selvitykset/katsaukset/kokonaiselake_2014_tyoelake__kansanelake_ja_verotus_7.pdf [viitattu 26.5.2014].

Eläketurvakeskus 2014i. Elinaikakerroin vaikuttaa eläkkeen määrään. Saatavissa:

<http://www.etk.fi/fi/service/elinaikakerroin/256/elinaikakerroin> [viitattu 27.5.2014].

Eläketurvakeskus 2014j. Onko yrittäjien eläkevakuuttaminen kohdallaan? Saatavissa:

http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2712_459_440_3034_43/http%3B/content.etk.fi%3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/julkaisut/tutkimusjulkaisut/keskustelualoitteet/onko_yritt%C3%A4jien_elakevakuuttaminen_kohdallaan_yeltyotulon_tasotarkastelua_eri_nakokulmista_7.pdf [viitattu 27.5.2014].

Eläketurvakeskus 2014k. Eläkkeellä ja työssä. Saatavissa:

http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2712_459_440_3034_43/http%3B/content.etk.fi%3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/julkaisut/tilastojulkaisut/tilastoraportti/elakkeella_ja_tyossa_7.pdf [viitattu 28.5.2014].

Eläketurvakeskus 2014l. Työssä käyvät eläkeläiset – erot muihin työssä käyviin ja eläkkeellä oleviin. Saatavissa:

http://www.etk.fi/fi/gateway/PTARGS_0_2139_459_440_3034_43/http%3B/content.etk.fi%3B7087/publishedcontent/publish/etkfi/fi/julkaisut/tutkimusjulkaisut/keskustelualoitteet/tyossa_kayvat_elakelaiset_erot_muihin_tyossa_kayviin_ja_elakkeella_oleviin_7.pdf [viitattu 28.5.2014].

EVL = Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360.

HE 90/2012

Ilmarinen 2014. YEL-maksu. Saatavissa:

http://www.ilmarinen.fi/Production/fi/tietopankki/02_yrittajan_yel/04_yel_maksu/index.jsp#.Uylq2OLd3D4 [viitattu 19.2.2014].

Järvenoja, M. & Saarinen, M. 2001. Vapaaehtoinen eläkevakuutus. 1. painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus 2014a. KASELY/767/06.06./2013. Saatavissa: http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/56485/KASELY_Taksi_2014_paatokset.pdf/fd114d47-b651-4579-b861-198a6d42f6dc [viitattu 4.4.2014].

Kaakkois-Suomen ELY-keskus 2014b. Taksiluvat. Saatavissa: <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/taksiluvat#.Uz6GzFe4T9o> [viitattu 4.4.2014].

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Liikenteen turvallisuusvirasto 2014. Taksiautojen autoverotus. Saatavissa: http://www.trafi.fi/tieliikenne/verotus/ensirekisteroinnin_jalkeinen_autovero/taksiautojen_autoverotus_2 [viitattu 11.4.2014].

Mäkinen, I., Söderström, T. & Stenbacka, J. 2006. Tulos, tase ja verotus. 3.–4. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

OP-Pohjola-ryhmä 2014. OP-eläkevakuutus. Saatavissa: <https://www.op.fi/media/liitteet?cid=150051267> [viitattu 16.5.2014].

Rajala, H. 2012. Auto ja verot. Taloustaito 29.5.2012. Saatavissa: <http://www.taloustaito.fi/fi-FI/+auto/av/autoilijan-verot/ajot-ylos-ajopaivakirjaan> [viitattu 11.4.2014].

Salin, M. 2008. Autoilijalle. Taloustaito 24.8.2008. Saatavissa: <http://www.taloustaito.fi/fi-FI/%20auto/a/?announcementId=67d58319-c8d6-4eff-a542-68cb7d9513de&groupId=41f3872d-0098-4b07-a33d-a8bcf4772c7b> [viitattu 11.4.2014].

Salin, M. 2013. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan verokirja. 11., uudistettu painos. Helsinki: Verotieto Oy.

Suomen Taksiliitto ry 2014a. Kuljettajasta yrittäjäksi. Saatavissa: http://www.taksiliitto.fi/koulutus/kuljettajasta_yrittajaksi/ [viitattu 4.4.2014].

Suomen Taksiliitto ry 2014b. Taksien veroedun poisto lisää eriarvoisuutta julkisessa liikenteessä. Saatavissa:

<http://www.taksiliitto.fi/ajankohtaista/?NewsAction=ShowNewsItem&ItemId=12181&From=Main> [viitattu 15.4.2014].

Suomen Yrittäjät ry 2014a. Tapaturmavakuutus. Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/tyonantajanabc/tapaturmavakuutus/> [viitattu 18.3.2014].

Suomen Yrittäjät ry 2014b. Verotili-tietopaketti. Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/verot/verotili/> [viitattu 15.4.2014].

Taksiyrittäjä, X. Haastattelu 4.4.2014. Paikkakunta X.

TalousSuomi 2014. Vapaaehtoinen eläkevakuutus muuttuu. Saatavissa:

<http://www.taloussuomi.fi/vakuutus/vapaaehtoinen-elakevakuutus-muuttuu> [viitattu 26.5.2014].

Tomperi, S. 2013a. Käytännön kirjanpito. 21., uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Tomperi, S. 2013b. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 25., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Tuomi-Sorjonen, P. 2013. Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus. 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

TVL = Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

Työttömyysvakuutusrahasto 2014a. Työttömyysvakuutusmaksu-ohje työnantajille. Saatavissa:

http://www.tvr.fi/files/6613/4643/3206/TVR_tyottomyysvakuutusmaksut_esite.pdf [viitattu 18.3.2014].

Työttömyysvakuutusrahasto 2014b. Vakuutusmaksut. Saatavissa:

<http://www.tvr.fi/fi/vakuutusmaksut/> [viitattu 24.3.2014].

Verohallinto 2013a. Työnantajan sosiaaliturvamaksu vuonna 2014. Saatavissa:

<http://www.vero.fi/fi->

FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Tyonantajan_sosiaaliturvamaksu_vuonna_20%2825386%29 [viitattu 17.12.2013].

Verohallinto 2014b. Veroilmoitus. Saatavissa: <https://www.vero.fi/fi->

FI/Henkiloasiakkaat/Veroilmoitus [viitattu 25.3.2014].

Verohallinto 2014c. Verohallinnolle maksettavat ja ilmoitettavat työnantajasuoritteet. Saatavissa: <https://www.vero.fi/fi->

FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Yritys_tyonantajana/Verohallinnolle_maksettavat_ja_ilmoitett%289602%29 [viitattu 25.3.2014].

Verohallinto 2014d. Verotilimaksun myöhästyminen ja maksuvaikeudet. Saatavissa:

<http://vero.fi/fi->

FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Verotili/Verotilimaksun_myohastyminen_ja_maksuvai%2829392%29 [viitattu 27.3.2014].

Verohallinto 2014e. Yrityksen perustaminen – liikkeen- ja ammattinharjoittaja. Saatavissa:

<http://www.vero.fi/fi->

FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Perustaminen [viitattu 5.4.2014].

Verohallinto 2014f. Kirjanpito, tilikausi ja verovuosi. Saatavissa:

<http://www.vero.fi/fi->

FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Perustaminen/Kirjanpito_tilikausi_ja_verovuosi%289362%29 [viitattu 8.4.2014].

Verohallinto 2014g. Mikä on Verotili-palvelu? Saatavissa: <http://www.vero.fi/fi->

FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Verotili/Mika_on_Verotilipalvelu%2810684%29 [viitattu 17.4.2014].

Verohallinto 2014h. Ohjeita Verotilin-palvelun käyttöön. Saatavissa:

<https://www.vero.fi/fi->

FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Verotili/Ohjeita_Verotilipalvelun_kayttoon%2829404%29 [viitattu 17.4.2014].

Verohallinto 2014i. Verotilin toiminta. Saatavissa: http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Verotili/Verotilin_toiminta%2828771%29 [viitattu 17.4.2014].

Verohallinto 2014j. Tarkista verotilin tiedot tiliotteelta. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Verotili/Tarkista_verotilin_tiedot_tiliotteelta%2810685%29 [viitattu 17.4.2014].

Verohallinto 2014k. Palautusten maksaminen verotililtä. Saatavissa: http://vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Verotili/Palautusten_maksaminen_verotililta%2810682%29 [viitattu 17.4.2014].

Verohallinto 2014l. Tuloverotus-liikkeen- tai ammattinharjoittaja. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Tuloverotus [viitattu 24.4.2014].

Verohallinto 2014m. Muutoksia yritysverotukseen 1.1.2014. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Muutoksia_yritysverotukseen_112014%2830153%29 [viitattu 4.5.2014].

Verohallinto 2014n. Verotili demo. Saatavissa: http://portal.vero.fi/Demo_VTVP/Tilitapahtumat/KirjatutTilitapahtumat.aspx? [viitattu 15.5.2014].

Verohallinto 2014o. Verotiliote. Saatavissa: http://portal.vero.fi/Demo_VTVP/Tilitapahtumat/Verotiliote.aspx?jakso=E08FE9368C166C35D04D482F96FA2C17E2E6D6B693BAFA2C230E25903525A082D52BD6AF505788B63BBEA6E62C9897DB&print=True&printJScript=True [viitattu 15.5.2014].

Veronmaksajain Keskusliitto ry 2013a. Verouutinen. Saatavissa: <http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/medialle/u/uutiset/tyoelakemaksu-nousee-sovitusti> [viitattu 17.12.2013].

Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014b. Ammatin- ja liikkeenharjoittajan veroilmoitus. Saatavissa: <http://www.veronmaksajat.fi/Veroilmoitus/Ammatin--ja-liikkeenharjoittajan-veroilmoitus/> [viitattu 28.3.2014].

Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014c. Arvonlisävero. Saatavissa: <http://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Kulutusverot/Arvonlisävero/> [viitattu 31.3.2014].

Veronmaksajain Keskusliitto ry 2014d. Vapaaehtoinen eläkevakuutus. Saatavissa: <https://www.veronmaksajat.fi/Sijoittaminen/Vapaaehtoinen-eläkevakuutus/> [viitattu 20.5.2014].

VML = Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558.

Äärilä, L. & Nyrhinen, R. 2010. Arvonlisäverotus käytännössä. 8., uudistettu painos. WSOYpro Oy.

Lomake palautetaan osoitteeseen:

VEROHALLINTO
Kausiveroilmoitusten optinen lukupalvelu
PL 5000
00053 VERO

KAUSIVEROILMOITUS K

Jos korjaatte aiemmin ilmoitettuja tietoja, ilmoittakaa vain muutosten määrät.

Kausiveroilmoitukseen ei saa liittää mitään liitteitä.

Verovelvollisen nimi (arvonlisäverovelvollinen / työnantaja)	010 Y-tunnus tai henkilötunnus

ARVONLISÄVERON TIEDOT**TYÖNANTAJASUORITUSTEN TIEDOT**

44

050 Ilmoitusjakso		052 Kohdekausi	053 Vuosi	
☐ Kuu- kausi	☐ Neljän- nesvuosi	☐ Vuosi		
Vero kotimaan myynnistä verokannoittain		euro	snt	
301	24 %:n vero _____			
302	14 %:n vero _____			
303	10 %:n vero _____			
305	Vero tavaraostoista muista EU-maista _____			
306	Vero palveluostoista muista EU-maista _____			
318	Vero rakentamispalvelun ostoista (käännetty verovelvollisuus) _____			
307	Kohdekauden vähennettävä vero _____			
317	Alarajahuojennuksen määrä _____			
308	Maksettava vero / Palautukseen oikeuttava vero (-)			
309	0-verokannan alainen liikevaihto _____			
311	Tavaroiden myynnit muihin EU-maihin _____			
312	Palveluiden myynnit muihin EU-maihin _____			
313	Tavaraostot muista EU-maista _____			
314	Palveluostot muista EU-maista _____			
319	Rakentamispalvelun myynnit (käännetty verovelvollisuus) _____			
320	Rakentamispalvelun ostot (käännetty verovelvollisuus) _____			
Ei alv-toimintaa				
054 Kohdekausi -alku	055 Vuosi	056 Kohdekausi -loppu	057 Vuosi	

050 Ilmoitusjakso		052 Kohdekausi	053 Vuosi	
☐ Kuukausi	☐ Neljännesvuosi	☐ Vuosi		
601 Ennakonpidätyksen alaiset palkat ja muut suoritukset		euro	snt	
602 Toimitettu ennakonpidätys				
605 Lähdeveron alaiset palkat ja muut suoritukset				
606 Lähdevero palkoista yms.				
609 Sosiaaliturvamaksunalaiset palkat				
610 Maksettava työnantajan sosiaaliturvamaksu				
Ei palkanmaksua				
054 Kohdekausi -alku	055 Vuosi	056 Kohdekausi -loppu	057 Vuosi	

Arvonlisäveron alarajahuojennukseen oikeutettu täyttää		
	euro	snt
315 Alarajahuojennukseen oikeuttava liikevaihto _____		
316 Alarajahuojennukseen oikeuttava vero _____		
Alarajahuojennuksen määrä (siirretään kohtaan 317)		

K

Päiväys	Allekirjoitus ja nimen selvennys	042 Puhelin

Lomake palautetaan osoitteeseen:

VEROHALLINTO
Kausiveroilmoitusten optinen lukupalvelu
PL 5000
00053 VERO

KAUSIVEROILMOITUS (sivu 2)**M**

Jos korjaatte aiemmin ilmoitettuja tietoja,
ilmoittakaa vain muutosten määrät.
Kausiveroilmoitukseen ei saa liittää mitään liitteitä.

Verovelvollisen nimi	010 Y-tunnus tai henkilötunnus

MUIDEN OMA-ALOITTEISTEN VEROJEN TIEDOT

44 Ilmoittakaa tiedot merkitsemällä alla oleviin kohtiin veron tunnus (vain numero), ilmoitusjakso, kohdekausi ja vuosi ja maksettavan veron määrä. Verojen tunnuksat ovat alla.

- 10** Arpajaisvero
- 16** Vakuutusmaksuvero
- 24** Ennakonpidätys puun myyntitulosta
- 25** Ennakonpidätys osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai muulta yhteisöltä
- 68** Ennakonpidätys koroista ja osuuksista
- 92** Ennakonpidätys osingoista ja osuuspääoman koroista
- 39** Lähdevero osingoista (rajoitetusti verovelvollisilta)
- 69** Lähdevero koroista ja rojalteista (rajoitetusti verovelvollisilta)
- 84** Lähdevero korkotulosta (yleisesti verovelvollisilta)

M

060 Veron tunnus	050 Ilmoitusjakso	052 Kohdekausi	053 Vuosi	061 Maksettava vero	
				euro	snt
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				

Vakuutusmaksuverovelvolliseksi rekisteröidyn ilmoitus toiminnan keskeytymisestä

Ei vakuutusmaksuverollista toimintaa			
054 Kohdekausi -alku	055 Vuosi	056 Kohdekausi -loppu	057 Vuosi

Päiväys	Allekirjoitus ja nimen selvennys	042 Puhelin
---------	----------------------------------	--------------------

M

**VERO
SKATT**
Kausiveroilmoitus
Kausiveroilmoitus

Työnantajasuoritukset

Verovelvollinen

[REDACTED]

Ilmoittaja

[REDACTED]

Ilmoitusjakso

Kuukausi

Kohdekausi

[REDACTED]

Lähetysaika

[REDACTED]

Euroa

601 Ennakonpidätyksen alaiset palkat ja muut suoritukset

[REDACTED]

602 Toimitettu ennakonpidätys

[REDACTED]

605 Lähdeveron alaiset palkat ja muut suoritukset

606 Lähdevero palkoista yms.

609 Sosiaaliturvamaksun alaiset palkat

[REDACTED]

610 Maksettava työnantajan sosiaaliturvamaksu

[REDACTED]

Maksettavaa / Palautettavaa

[REDACTED]

Lisätietojen antajan nimi ja puhelinnumero

TYÖNANTAJAN TAI SUORITUKSEN MAKSAJAN VUOSI-ILMOITUS

C

MAKSAJAKOHTAISET TIEDOT

C

Maksajan nimi ja osoite		Maksajan Y- tai henkilötunnus		Maksuvuosi	Sivunro
		Yhteyshenkilön nimi		Puhelin	
631 Maksajakohtaisesti sosiaaliturvamaksun määrästä tehdyt vähennykset yhteensä (kalenterivuoden aikana)	euro snt	650 Työnantaja ilmoittaa sijaismaksajan (esim. Kela) maksamat palkat yhteensä, joista työnantaja maksaa sosiaaliturvamaksun	euro snt	613 Kalenterivuoden aikana ei ole maksettu palkkoja	

PALKAN- / SUORITUKSENSAAJAKOHTAISET TIEDOT

44

10 Suorituslaji	5 Maatunnus suorituslajien 5 / 5Y / 7Q osalta	12 Korvauksen maksukuukausi/ Cross-trade-aika	14 Rahapalkan/Suorituksen määrä ilman luontoisetuja	15 Ennakonpidätys
11 Saajan henkilö- tai Y-tunnus			euro snt	euro snt
13 Saajan nimi ja osoite			16 Työntekijältä perityt eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut yhteensä	17 Vähennys ennen ennakonpidätystä
			euro snt	euro snt
			35 Työsuhdeoptio ja osakepalkkio	36 Palkkaerät, jotka eivät kuulu sairausvakuutuksen päivärahamaksun perusteeseen
			euro snt	euro snt

C

Autoetu		Muut luontoisedut		50 - 56 Verovapaat kustannusten korvaukset		60 Luottamushenkilömaksu	
20 Verotettavan autoedun määrä		40 Muut verotettavat luontoisedut yhteensä		50 Päivärahat ja ateriakorvaukset tms. yhteensä		euro snt	
euro snt		euro snt		euro snt			
21 Työnantajan perimä korvaus		41 Työnantajan perimä korvaus		51 Kokopäiväraha	53 Ulkomaan päiväraha	6.5.2004 tai sen jälkeen otetun kollektiivisen lisäeläketurvan maksut	
euro snt		euro snt		52 Osapäiväraha	54 Aterikorvaus	80 Työnantajan maksamat vakuutusmaksut	
				55 Kilometrikorvauksen perusteena olevat kilometrit yhteensä		euro snt	
22 Kilometrimäärä ajopäiväkirjan mukaan		42 Asunto	44 Ravinto	46 Ravintoedusta peritty korvaus vastaa verotusarvoa		81 Palkansaajan suorittamat vakuutusmaksut	
km		43 Puhelin	45 Muu etu	km		euro snt	
23 Ikäryhmä	24 Vapaa autoetu	48 Työsuhdematkalippu, palkaksi katsottu, tai työntekijältä peritty määrä		56 Verovapaa kilometrikorvaus yhteensä		euro snt	
	25 Auton käyttöetu	euro snt		euro snt			
30 Asuntolainan korkoetu		49 Työsuhdematkalippu, verovapaa edun määrä		57 Veronalaiset kustannusten korvaukset		82 Vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksut	
euro snt		euro snt		euro snt		euro snt	

C

Käytä vain alkuperäistä lomaketta (ei lomakkeesta otettua kopiota), muutoin lomakkeen lukeminen optisesti ei onnistu.
Maksajan Y-tunnus tai henkilötunnus sekä maksuvuosi on ilmoitettava jokaisella sivulla, jotta lomakkeen optinen luku onnistuu.
Täyttöohjeita: www.vero.fi/lomakkeet > Vuosi-ilmoituslomakkeet ja täyttöohjeet

VEROH 7801 1.2014

Lomakkeet lähetetään osoitteeseen:
Vuosi-ilmoitusten optinen lukupalvelu
PL 300
00052 VERO

44

VEROHALLINTO
TUNNUS 5019832
00003 VASTAUSLÄHETYS

Viimeinen palautuspäivä

E

Verovelvollisen nimi ja osoite

**ELINKEINOTOIMINNAN VEROILMOITUS
LIIKKEEN- TAI AMMATINHARJOITTAJA**

Kotikunta 31.12.2012		
Y-tunnus tai henkilötunnus		
916		
☐	Kahdenkertainen kirjanpito	
Tilikausi (ppkkvvvv - ppkkvvvv)		
	—	
904 Vaatimus ulkomaisen veron hyvittämisestä (erittely lomakkeella 70A)		
☐		

Tätä lomaketta käyttävät liikkeen- tai ammatinharjoittajat.

5 2013	Toimiala	
	Toimipaikan osoite (ellei ole sama kuin verovelvollisen postiosoite)	908 Toimipaikan osoite on muuttunut ☐
	Veroilmoitusta täydentäviä tietoja antaa	Puhelin

I Tuloverolaskelma

1 Elinkeinotoiminnan tuotot

30491

	Kirjanpito		Verotus	
	euro	snt	euro	snt
Liikevaihto / tuotot ammatista yhteensä		300		
Saadut avustukset ja tuet ¹⁾		318		
Muut tuotot		301		
Tuloutus yksityiskäytöstä, jos yksityiskäytön kulut on vähennetty kirjanpidossa				
Auton yksityiskäyttö (erittely sivulla 3 kohdassa V A)		313		
Tavaroiden yksityiskäyttö		314		
Muu yksityiskäyttö		315		
Saadut osingot ja osuuspääoman korot				
Saadut osingot	319			
Veronalainen osuus		320		
Osuuspääoman korot	321			
Veronalainen osuus		322		
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot		323		
Varausten vähennys		312		
Muut veronalaiset tuotot (ei tilikauden tuloslaskelmassa)		324		
ELINKEINOTOIMINNAN VERONALAISET TUOTOT YHTEENSÄ		316		

5

VEROH 3049.pdf 1/4 3.2013

Tuloslaskelman verovapaat tuotot	317		
---	------------	--	--

E

1) Merkitkää tähän kohtaan vain suoraan tuloutetut avustukset ja tuet.

5

Y-tunnus tai
henkilötunnus

- 2 -

2 Elinkeinotoiminnan kulut	Kirjanpito		Verotus	
	euro	snt	euro	snt
Ostot ja varastojen muutokset		333		
Ulkopuoliset palvelut		334		
Henkilöstökulut		335		
Palkat ja palkkiot				
Eläke- ja henkilösivukulut		336		
Poistot (erittely osassa IV tai lomakkeella 62)	337			
Vähennyskelpoinen osuus (EVL 24, 30-34, 36-41 §)		338		
Edustuskulut	341			
Vähennyskelpoinen osuus 50 % (EVL 8 § 8 kohta)		342		
Vuokrat		343		
Muut vähennyskelpoiset kulut		344		
Korkokulut	346			
Vähennyskelpoinen osuus (osassa VII laskettu korko ei ole vähennyskelpoinen)		347		
Muut rahoituskulut		349		
Varausten lisäykset		353		
Lisävähennykset (erittely sivulla 3 kohdassa VI B1 ja B2)		364		
Kirjanpidon ulkopuoliset vähennyskelpoiset kulut		354		
ELINKEINOTOIMINNAN VEROTUKSESSA VÄHENNYSKELPOISET KULUT YHTEENSÄ		355		

Vähennyskelvottomat kulut (eivät saa sisältyä ed. kohtien vähennyskelpoisiin kuluihin)			
Välittömät verot	365		
Sakot ja muut rangaistusmaksut	366		
Muut vähennyskelvottomat kulut	367		

ELINKEINOTOIMINNAN TULOS (kohtien 316 ja 355 erotuksen ollessa positiivinen)	358		
ELINKEINOTOIMINNAN TAPPIO (kohtien 316 ja 355 erotuksen ollessa negatiivinen)	359		

II Vaatimus tappion vähentämisestä pääomatuloista

Pääomatuloista vähennettävän elinkeinotoiminnan tappion määrä Jos puoliset harjoittavat elinkeinotoimintaa yhdessä, vaatimus katsotaan yrittäjäpuolisoiden yhteiseksi vaatimukseksi.	373		
--	-----	--	--

III Yritystulon jako yrittäjäpuolisoiden kesken

Mikäli yritystulo jaetaan puolisoitten kesken, täyttäkää molemmat kohdat.

	Yrittäjä		Puoliso	
	euro	%	euro	%
Osuus elinkeinotoiminnan nettovarallisuudesta (prosenttiosuus)	369	%	370	%
Työskentely liikkeessä (prosenttiosuus)	371	%	372	%

IV Irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoista tehdyt poistot¹⁾
(EVL 30 §, 31 §)

	euro		snt	
	euro	snt	euro	snt
Verotuksessa jäljellä oleva menojäännös verovuoden alussa	800			
Lisäys verovuoden aikana	801			
Luovutushinnat ja vakuutuskorvaukset	802			
Verovuoden poistot			804	
Lisäpoisto (EVL 32 §)			805	
Poistamaton hankintameno verovuoden päättyessä			806	

1) Erittely tässä kohdassa, jos vain irtainta käyttöomaisuutta. Jos myös muuta kuin irtainta käyttöomaisuutta, erittely lomakkeella 62.

5

30492

5

Y-tunnus tai henkilötunnus	
----------------------------	--

-3-

E

V Erittelyt yksityiskäytöstä

A Selvitys käyttöomaisuuteen sisältyvien / leasing-sopimuksella vuokralle otettujen henkilö- ja pakettiautojen kuluista sekä muiden osittain yksityiskäytössä olleiden ajoneuvojen kuluista (ei sisällä luontoisetuautojen kuluja ja kilometrejä)

5

379 Käyttöomaisuuteen sisältyy		henkilöauto/-autoja ja		4 muita kulkuneuvoja	
☐ 1 henkilöauto/-autoja	☐ 2 pakettiauto/-autoja	☐ 3 pakettiauto/-autoja			
Elinkeinotoiminnan ajot	Kulut yhteensä (varsinaiset kulut + poisto tai leasing-vuokra)	381	euro	snt	380 Käyttötiedot perustuvat
km					☐ 1 ajopäiväkirjaan
Yksityisajot	Kulut keskimäärin / km (kulut yhteensä jaettuna kokonaiskilometrimäärällä)				☐ 2 muuhun selvitykseen
km					396
Kokonaiskilometrimäärä	Yksityisajojen osuus kuluista (yksityisajot km x kulut keskimäärin / km)	382			☐ 1 Yksityisajojen kulut on vähennetty kirjanpidossa menona (tuloutus sivulla 1)
km					☐ 2 Yksityisajojen kuluja ei ole vähennetty kirjanpidossa

B Rahan nostot ja sijoitukset kirjanpidon mukaan

Tämän kohdan täyttää vain kahdenkertaista kirjanpitoa pitävä liikkeen- tai ammatinharjoittaja.

	euro	snt		euro	snt
Rahan nostot kalenterivuonna 2013	384		Sijoitukset rahana kalenterivuonna 2013	385	

VI Lisäselvitykset ja erittelyt elinkeinotoiminnan kuluista

A Selvitys yksityisvaroihin kuuluvan asunnon käyttämisestä elinkeinotoiminnassa

Koko asunnon pinta-ala	josta oman elinkeinotoiminnan käytössä	Koko asunnon vuokra, vastike tai kiinteistön käyttökulut	Oman elinkeinotoiminnan osuus	
m ²	m ²	euro	snt	euro
				386

B Lisävähennys

B1 Selvitys tilapäisestä työmatkasta aiheutuneista lisääntyneistä elantokustannuksista (EVL 55.1 § 1 kohta)

Matkan laatu	Matkapäivien määrä	Enimmäismäärä/matkapäivä ¹⁾		1 Enimmäismäärä yhteensä		2 Kirjanpidossa vähennetty		3 Lisävähennys (1-2)	
		euro	snt	euro	snt	euro	snt	euro	snt
Yli 10 h									
Yli 6 h									
Ulkomaan matka									
Yhteensä						387		388 ²⁾	

B2 Selvitys yksityisvaroihin kuuluvan auton käytöstä elinkeinotoiminnassa (EVL 55.1 § 2 kohta)

Auton käyttötiedot perustuvat									
☐	ajopäiväkirjaan	☐	muuhun selvitykseen						
Kokonaiskilometrimäärä	Enimmäismäärä/km ¹⁾			1 Enimmäismäärä yhteensä		2 Kirjanpidossa vähennetty		3 Lisävähennys (1-2)	
389	km	euro	snt	euro	snt	euro	snt	euro	snt
Elinkeinotoiminnan ajot						391		392 ²⁾	
390	km								

VII Laskelma korkokuluista, jotka eivät ole vähennyskelpoisia elinkeinotoiminnan tulolähteen tulosta silloin, kun oma pääoma on yksityisottojen vuoksi negatiivinen (EVL 18.2 §)

Tämän kohdan täyttää vain kahdenkertaista kirjanpitoa pitävä liikkeen- tai ammatinharjoittaja.

	euro	snt
Taseen mukainen negatiivinen oma pääoma (ilman etumerkkiä)		
Lisätään		
Omaan pääomaan sisältyvät arvonkorotukset		+
Vähennetään		
Tilikauden tappio		-
Aikaisempien tilikausien tappiot, joiden kattamiseen ei ole kertynyt voittovaroja		-
Oikaistu negatiivinen oma pääoma ³⁾		=
Korot, jotka eivät ole vähennyskelpoisia elinkeinotoiminnan tulolähteen tulosta	383	
euro	snt	
Oikaistu negatiivinen oma pääoma X Peruskoroko + 1 %		=

1) VH:n päätös verovapaista matkakustannusten korvauksista vuonna 2013 (VeroHp A144/200/2012)

2) Siirtäkää sivulle 2 kohtaan **2 Elinkeinotoiminnan kulut**, Lisävähennykset.

3) Siirtäkää määrä sivulle 4 kohtaan **VIII Varallisuuslaskelma, 2 Elinkeinotoiminnan velat**, Oikaistu negatiivinen oma pääoma, ei kuitenkaan enempää kuin elinkeinotoiminnan velkojen yhteismäärä on.

30493

5

5

Y-tunnus tai
henkilötunnus

- 4 -

5

VIII Varallisuuslaskelma

1 Elinkeinotoiminnan varat

		euro	snt
Käyttöomaisuus			
Kiinteistöt, rakennukset ja rakennelmat (erittely lomakkeella 18B)	703		
Koneet ja kalusto	704		
Käyttöomaisuusarvopaperit (erittely lomakkeella 8B)	705		
Muu käyttöomaisuus	706		
Vaihto-omaisuus			
Tavarat	708		
Muu vaihto-omaisuus	709		
Rahoitusomaisuus			
Myyntisaamiset	711		
Rahat (käteisvarat, ei pankkitalletuksia)	714		
Rahoitusomaisuusarvopaperit (erittely lomakkeella 8B)	745		
Muu rahoitusomaisuus (ei pankkitalletuksia)	716		
ELINKEINOTOIMINNAN VARAT YHTEENSÄ	718		

2 Elinkeinotoiminnan velat

Lyhytaikaiset velat	749		
Pitkäaikaiset velat	750		
Vähennetään			
Oikaistu negatiivinen oma pääoma	747		
ELINKEINOTOIMINNAN VELAT YHTEENSÄ	725		

3 Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus

ELINKEINOTOIMINNAN POSITIIVINEN NETTOVARALLISUUS	733		
ELINKEINOTOIMINNAN NEGATIIVINEN NETTOVARALLISUUS	734		

IX Oman pääoman erittely

Jos luku on negatiivinen, merkitkää miinusmerkki (-). Tämän kohdan täyttää vain kahdenkertaista kirjapittoa pitävä liikkeen- tai ammatinharjoittaja.

Oma pääoma tilikauden alussa	748		
Yksityisnostot/-sijoitukset	741		
Tilikauden voitto/tappio (kirjanpito)	742		
Oma pääoma tilikauden lopussa	743		

X Toimintavaraus ¹⁾

Verovuoden 2013 toimintavaraus	871		
--------------------------------	-----	--	--

XI Maksetut palkat

Verovuoden 2013 päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat	394		
--	-----	--	--

XII Käyttöomaisuusarvopapereiden ja -kiinteistöjen luovutusvoitot

Elinkeinotoiminnan käytössä olleiden arvopapereiden ja kiinteistöjen luovutusvoitot yhteensä (siltä osin kuin niistä ei ole muodostettu jälleenhankintavarausta)	393		
--	-----	--	--

XIII Vaatimus jaettavasta yritystulosta ²⁾

395	☐ 1 Pääomatulon enimmäismäärä on 10 % nettovarallisuudesta	☐ 2 Jaettava yritystulo on kokonaan ansiotuloa
Yrittäjäpuolisoiden vaatimus on yhteinen		

915 Liitteitä	Muita	Allekirjoitus ja nimen selvennys
☐ 1 Verohallinnon liitelomakkeita	☐ 2 liitteitä	
Päiväys		

1) Tässä kohdassa ilmoitetaan, jos on tehty vain toimintavaraus. Jos on tehty myös muita varauksia kuin toimintavaraus, erittely lomakkeella 62.

2) Jos vaatimusta ei esitetä, pääomatulon enimmäismäärä on 20 % nettovarallisuudesta.

30494

E

**VERO
SKATT**
Kausiveroilmoitus
Kausiveroilmoitus

Arvonlisävero

Verovelvollinen
Ilmoittaja
Ilmoitusjakso

Kuukausi

Kohdekausi
Lähetysaika
Euroa

Vero kotimaan myynnistä verokannoittain

301 23 %:n vero

302 13 %:n vero

303 9 %:n vero

305 Vero tavaraostoista muista EU-maista

306 Vero palveluostoista muista EU-maista

318 Vero rakentamispalvelun ostoista 1.4.2011 alkaen
(käännetty verovelvollisuus)

307 Kohdekauden vähennettävä vero

Alarajahuojennus

315 Alarajahuojennukseen oikeuttava liikevaihto

316 Alarajahuojennukseen oikeuttava vero

317 Alarajahuojennuksen määrä

308 Maksettava vero / Palautukseen oikeuttava vero (-)

309 0-verokannan alainen liikevaihto

311 Tavarán myynti muihin EU-maihin

312 Palveluiden myynti muihin EU-maihin

313 Tavaraostot muista EU-maista

314 Palveluostot muista EU-maista

319 Rakentamispalvelun myynnit 1.4.2011 alkaen
(käännetty verovelvollisuus)320 Rakentamispalvelun ostot 1.4.2011 alkaen (käännetty
verovelvollisuus)

Lisätietojen antajan nimi ja puhelinnumero